



**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENI GRADEC D.D.**

leto: XXXVIII september 2006 številka: **8-9**

Vihornik

Poštnina plačana pri
pošti Slovenj Gradec
Cena 1000 sit (4.17 €)

naslovna tema

Tekmovanje lastnikov gozdov z motorno žago

gozdarstvo

Postavili stebre za sedežnico Kaštivnik

kmetijstvo

Peti izbor mlade kmetice leta

sredina

Gozdarski dan v Črni na Koroškem



Tekmovanje lastnikov gozdov z motorno žago

Franc Hudrap, inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

V okviru Mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni je potekalo osmo državno tekmovanje z motorno žago za lastnike gozdov. Tekmovanje je organiziral Zavod za gozdove Slovenije skupaj s prirediteljem sejma. Tekmovanja se je udeležilo šestnajst ekip, in sicer dve ženski ekipi ter iz vsake območne enote po ena moška. Ženski ekipi sta bili iz OE Nazarje ter OE Maribor. Ekipno se je med šestnajstimi sodelujočimi ekipami naša uvrstila na drugo mesto, posamezno pa je naš tekmovalc Janko Mazej zmagal. Čestitamo!



Ekipa, sodnika in prevoznik pred startom



Janko pri izdelavi zaseka



Zmagovalec pri prevzemu glavne nagrade vitle Tajfun



Mirko med izvajanjem preciznega reza



Ekipno drugi



Ivan in Mirko med tekmo

Zakaj gozdarji? Pevski zbor Stezice ni čisto običajen pevski zbor. Ker je njegovemu nastanku botrovalo kar nekaj pevsko dobro uglasenih gozdarskih babic, je prav, da o njih napišem kakšno besedo

več. Za začetek si bom sposodila delček kronologije, ki jo o delovanju zbora skrbno piše kolega Gusti Kunc.

Tekmovanja v spretnostih pri delu z motorno žago imajo v Sloveniji dolgoletno tradicijo.

Najprej so tekmovali le profesionalni gozdni delavci, v zadnjem desetletju, ko je motorna žaga že skoraj pri vsaki hiši, pa Zavod za gozdove Slovenije taka tekmovanja organizira tudi za lastnike gozdov.

Ekipo sestavljajo trije tekmovalci, od katerih mora vsak izpolnjevati naslednje pogoje :

- biti mora polnoleten,
- biti mora lastnik gozda oz. družinski član lastnika,
- nikoli ni bil zaposlen v proizvodnih gozdarskih firmah kot poklicni sekač,
- nikoli ni tekmoval na mednarodnem tekmovanju sekačev ali tekmovanju poklicnih sekačev,
- biti mora opremljen s predpisanimi osebnimi zaščitnimi sredstvi,
- tekmuje z lastno, popolnoma opremljeno sodobno motorno žago.

V Radgoni so tekmovali v šestih tekmovalnih disciplinah: v obračanju letve in menjavi verige, v kombiniranem rezu, preciznem rezu na podlagi, zaseku in podžaganju, kleščanju in podiranju na balon. Ekipo ZGS OE Slovenj Gradec so zastopali:

- vodja ekipe: Franc Hudrap;
- sodnika: Janko Mikeln in Avgust Kunc;

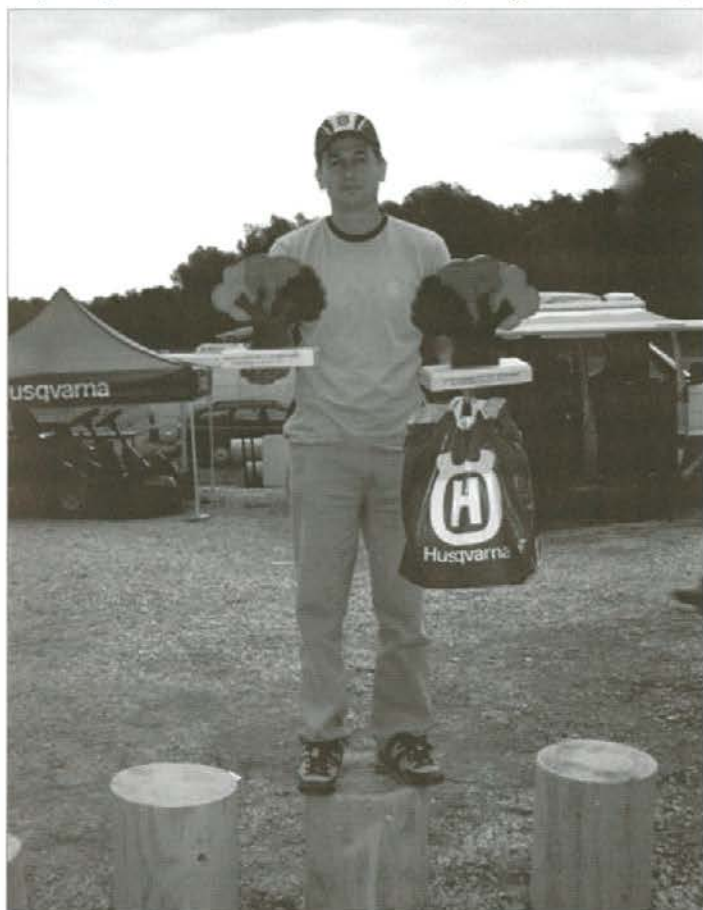
- lastniki gozdov: Janko Mazej, p. d. Novak, Bele vode; Ivan Praznik, p. d. Kajžer, Spodnja Orlica; Mirko Komprij, p. d. Komprij, Javorje.

Za uvrstitev na državno tekmovanje je potrebno veliko vaje vsakega posameznega tekmovalca, saj po območnih enotah potekajo izborna tekmovanja. Iz vsake območne enote lahko tekmujeta samo ena moška in ena ženska ekipa. Tekmovanja so postala že skoraj profesionalna, dobri tekmovalci dosegajo skoraj enako število točk kot poklicni gozdarji na profesionalnih tekmah – Janko je dosegel 1328 točk ter drugouvrščenega prehitel za 38 točk. Ekipo OE Slovenj Gradec se je letos pred državnim sekaškim tekmovanjem udeležila tekmovanja v Gornjem Gradu ter solidno zastopala našo območno enoto. Čestitamo za vse dosežene uspehe tako posamezno kot ekipno!

Rast cen naftnih derivatov povzroča povečano povpraševanje po drveh in drugih oblikah lesne biomase, zato se pogosto del v gozdu lotevajo ljudje, ki za to niso ustrezno usposobljeni in primerno opremljeni. Po številu nezgod pri delu v gozdu na prebivalca smo v Evropi na vrhu lestvice, zato je potrebno storiti vse, da do njih ne bi prišlo. Namen tekmovanja je prikaz varnega in učinkovitega gozdnega dela z motorno žago ter popolne sekaške opreme in osebnih zaščitnih sredstev, brez katerih nastop na tekmovanju ni mogoč.

Da je bila ekipa iz naše območne enote dobro opremljena, so poskrbeli poleg OE ZGS Slovenj Gradec še sponzorji: Gozdno Gospodarstvo Slovenj Gradec, Prevent Mislija, Gozdarska Zadruga Slovenj Gradec, Deželna Banka Slovenije, Viktor Buč, KKGZ Slovenj Gradec ter prevoznik Štefan Rožej, ki nas je varno odpeljal v Gornjo Radgono in nazaj.

V imenu ekipe se vsem zahvaljujem.



Zmagovalec Janko Mazej



Ekipo z vodjo in sodnikoma

Informativni gozdarski storži v juliju in avgustu

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

V juliju je na Koroškem prevladovalo predvsem jasno do delno jasno vreme, katero pa so v popoldanskih, večernih, pa tudi nočnih urah skazile lokalno različno prisotne kratkotrajne nevihte. Najnižje julijske jutranje temperature so bile med 13 in 19 °C. Najhladnejše jutro je bilo 17. julija 2006, ko se je zrak v dolini ohladil do 10 °C. Čez dan se je segreval od 19 do 34 °C. Najtoplejši dnevi so prevladovali v drugi polovici julija, zelo vroče je bilo predvsem 21., 22., 26., in 28. Kratkotrajne nevihte pa so bile lokalno različno zabeljene z zrni toče. Toplo vreme je povzročilo tudi sušo, ki je bila bolj občutna predvsem na prisojnih pobočjih. Vendar pa je bila suša v koroških logih manj škodna kot v drugih predelih Slovenije. Sušno obdobje je povzročilo najprej na Primorskem in Krasu, potem pa v osrednji in južni Sloveniji zelo veliko in veliko nevarnost požarne ogroženosti. 20. julija je bila v najbolj kritičnih predelih razglašena zelo velika požarna ogroženost (Primorska) in velika požarna ogroženost v osrednji in južni Sloveniji. Uprava RS za zaščito in reševanje je preklicala stroge preventivno-varstvene protipožarne ukrepe 3. avgusta. Koroška regija je bila izvzeta iz tega območja, čeprav so bili pogoji za nastanek požarov v naravnem okolju že veliki. Na srečo v naših gozdovih in izven njega ni zagorelo. Zelo velike težave in zelo veliko škodo pa so ognjeni zublji povzročili na Komenskem Krasu (Šumka–Železna vrata–Trstelj). **V velikem požaru je v času od 21. do 24. julija zgorelo več kot 710 ha gozda in okrog 240 ha negozdnih površin. Celotna dolžina požarišča je 18,7 km.** Požar so gasili gasilci iz vse Slovenije. Gozdarji ZGS (Zavod za gozdove Slovenije), Območne enote Sežana, so ob pomoči sodelavcev Oddelka za gojenje in varstvo gozdov že izdelali načrt za sanacijo pogorelih gozdov. **Neposredna škoda je ocenjena na 212 milijonov SIT.**

Korošci orkanskih vetrov v juliju nismo bili deležni. Se pa spopadajo s posledicami orkanskega vetra v Območni enoti Bled, v manjšem obsegu pa tudi v Območni enoti Kranj. O velikopovršinskem vetroloemu, katerega je povzročil orkanski veter 26. junija ob 17. uri na Jelovici, sem vas informiral že v junijskih storžih. Večina lastnikov je že v začetku julija pričela s sanacijo poškodovanih in uničenih gozdov. Delo izvajajo ob strokovni pomoči ZGS. Gozdarji javne gozdarske službe so ob pomoči Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije (MKGP RS) izdelali sanacijski načrt za vetrolomno površino. **Orkanski veter je izruval 180 ha smrekovih gozdov (260 no-gometnih igrišč) s povprečno lesno zalogo 450 do 500 m³. Izruvanih je okoli 85 000 m³, škoda pa je ocenjena na 500 milijonov SIT.**



Helikopterska montaža žičničarskih stebrov na smučišču Kaštivnik na Kopah

Stari ljudje vedo povedati, da se je včasih vreme poslabšalo in zelo ohladilo po 15. avgustu (velika gospojnica), okoli 20. avgusta pa je sneg pobelil vrh Pece. Kot izgleda, se je Narava izneverila dolgoletnemu časovnemu pojavljanju vremenskih razmer v določenem geografskem prostoru. Morda pa se

maščuje človekovim negativnim vplivom (onesnaževanje okolja, tanjšanje ozonske plasti okoli Zemlje, velikopovršinski posegi v gozdni in negozdni prostor – na labilnih predelih tudi malopovršinski posegi, prekomerna uporaba umetnih gnojil ...). Zavedati se moramo, da Narava nikoli ne »šenka«, vedno vrača udarce za negativna, nestrokovna, predvsem pa nasilna dejanja nad njo. V svetu je pogostost orkanskih vetrov, daljših nevihtnih obdobij, hudourniških in erozijskih pojavov, pa tudi sušnih obdobij vse večja. Korošci na srečo tudi v avgustu nismo imeli težav z omenjenimi negativnimi pojavi. Se pa je zelo ohladilo v začetku meseca. V prvi polovici osmega meseca letošnjega leta je prevladovalo deževno vreme. Nevihte so prešle v daljša deževna obdobja (nekaj ur, ves dan ali vso noč, več dni). Najhladneje je bilo 7.

ga dela (gozdnoureditveno in gozdnogojitveno načrtovanje, izbira drevja za posek, prevzemi in obračuni gozdnogojitvenih in varstvenih del ...) smo tudi v juliju in avgustu gozdarji koroške javne gozdarske službe izvajali zdravstvene preglede gozdov. Zanimala nas je morebitna prisotnost karantenskih boleznih na gozdnem drevju (javorjev rak, hrušev ožig, šarka, kostanjeva šiškarica ...). Zelo smo bili pozorni na razvoj podlubnikov, ki letos v našem območju niso povzročili večjih žarišč. Njihov razvoj sta upočasnila dolga zima in hladno vreme. Na ne zelo številčno prisotnost (gradacija) podlubnikov vpliva tudi povečano število ptic (detli, žolne) in žuželk (pisanci), ki se hranijo z njimi. **Takojšna sanacija žarišč in resno izvajanje gozdnega reda pri sečnji tudi zmanjšuje prenamnožitev podlubnikov. Nova žarišča se bodo**



Opazovalci na Kopah

avgusta, ko so v meteorološki postaji v Šmartnem pri Slovenj Gradcu zjutraj namerili 7 °C. V ostalih avgustovskih dneh se je zrak ohlajal v razponu med 10 in 17 °C, najvišje dnevne temperature zraka so bile okrog 17 in 26 °C (19. in 20. avgust). Na Kredarici je v jutranjih urah 13. avgusta rahlo snežilo, vrh Pece pa je dobil sneženo kapo proti jutru predzadnjega avgustovskega dne.

Poleg sprotne strokovne-

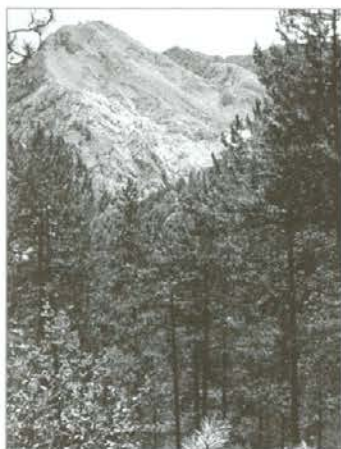
v večjem številu pojavila v drugi polovici septembra. Lastniki gozdov in gozdarji, z vso vestnostjo nadaljujmo s preventivno-varstvenimi pregledi gozdov!

V Žerjavu smo gozdarji že od maja opazovali spremembe na obarvanosti krošenj črnega bora. Igllice zadnjih treh letnikov vej so sprva porumenele, nato porjavle in se posušile. **Po v pretoklosti po plinu in dveh požarih prizadeto drev-**

je črnega bora je napadla gliva *Gremmeniella abietina*. Trosi te glive so se razširili tudi na mlajša drevesa. Dolga zima je botrovala močnejši razširitvi do sedaj v Sloveniji v malem obsegu prisotne glive. Vzorce obolelih vej so analizirali v Poročevalsko diagnostični in prognostični službi za varstvo gozdov v Ljubljani. Komisija te službe, s katero sodelujemo tudi gozdarji ZGS, je 9. avgusta pod vodstvom Nikice Ogrisa (Gozdarski inštitut Slovenije) in domačih gozdarjev (Gorazd Mlinšek, Filip Leskovec) opravila strokovni pregled obolelih gozdnih površin. Nevarnosti, da se bo drevje zaradi prisotnosti analizirane glive posušilo, ni.

Porumenele in porjavele so tudi krošnje posameznih skupin bukev nad nadmorsko višino 1300 m na štajerski in koroški strani vrhnjega grebena Smrekovca (Bela peč, Presečnikov vrh, Kamen). Porjavelost bukovih listov sta povzročili gliva *Apiognomonia errabunda* in bukova listna uš. Na obolelost je vplivala močna ohladitev v gorskem predelu, saj je vrh Smrekovca v začetku junija pobelil sneg. Tudi te vzorce obolelih bukev smo poslali na analizo v Ljubljano.

V juliju so porumenele tudi krošnje posameznih brez na izpostavljenih predelih (prisojne grebenske lege) v območju dravske terase na Muti, posameznih grebenov na Smrekovcu in na drugih lokacijah v nižjih in višjih predelih. Predvidevamo, da je vzrok nenadne obarvanosti krošenj posameznih brez (pred zaključkom vegetacijske dobe) v julijski suši.



Pogled skozi obolele krošnje črnega bora v Žerjavu

V gozdovih gozdnogospodarske ureditvene enote Plešivec je letos zelo živahno. Po desetih letih so se v gozdove slovenjegraškega dela Uršlje gore ponovno vrnili gozdarji odseka za gozdno načrtovanje (nekdanj taksatorji), ki skupaj z gozdarji KE Slovenj Gradec izvajajo popis teh gozdov. Pričeli so z izdelavo desetletnega gozdnogospodarskega načrta GGE Plešivec. V juliju je v Krajevni enoti Slovenj Gradec potekala javna razgrnitev gozdnogospodarskega načrta GGE Pohorje, v avgustu pa v KE Mislinja predstavitev gozdnogospodarskega načrta GGE Paški Kozjak. Lastniki gozdov in drugi uporabniki gozdnega prostora so na razgrnitvah lahko podali pripombe in svoja mnenja o načrtu, katere je oz. bo izdelovalec načrta upošteval pri njegovi končni izdelavi.

V juliju in avgustu so potekale aktivnosti med ZGS in Ministrstvom za okolje in prostor zaradi naravovarstvenega nadzora v gozdnem prostoru, katerega bodo izvajali poleg svojega rednega dela gozdarji v posameznih območnih enotah. Po predhodnem izobraževanju bodo naravovarstveni nadzorniki pričeli z nadzorom v štirih pilotskih območjih (Pohorje, Trnovski gozd z Idrijo in Nanosom, Javorniki in Snežnik, Severni del Ljubljanske kotline) še letošnjo jesen.

Na pohorskem gozdnatem masivu se prepletajo številne funkcije gozda, pritiski s strani uporabnikov tega gozdnega prostora so vse večji. Še posebno je obremenjen vrh Pohorja med Kopami in Arehom. Zanimiv je za upravljavce smučišč in »divjake« na motornih saneh in športnih motorjih. Upravljavci smučišč so na Kopah pričeli prenavljati smučarsko progo Kaštivnik. Potrebno bo razširiti traso stare žičnice, katero bodo zamenjali s štirisedežnico. Strokovno mnenje o razširitvi in ureditvi obnovljene trase žičnice v gozdnem prostoru smo podali tudi v naši območni enoti. 25. julija je potekala montaža nosilnih stebrov žičnice s pomočjo helikopterja.

Da je bilo gozdarstvo že nekoč zelo pomembna gospodarska panoga, smo se lahko prepričali 11. avgusta 2006 na 14. srečanju članov Kluba upokojenih koroških gozdarjev v Žerjavu (pri Mrdavsevi žagi na začetku Jazbine). Da so koroški gozdovi dajali kruh številnim gozdarjem in gozdnim delavcem ter njihovim družinam, nas prepriča številčnost članov tega gozdarskega kluba. V šoturu pod Pogorcem se je kljub dežju zbralo skupaj s spremljevalkami in spremljevalci skoraj 300 gostov. V gozdarskem klubu je včlanjenih več kot 500 upokojenk in upokojenec. Na srečanje smo bili povabljeni tudi še danes aktivni koroški gozdarji. **Druženje z nekdanjimi sodelavci je bilo zelo prijetno. Ne smemo pozabiti, da so tudi oni pripomogli, da imamo na slovenjegraškem gozdnogospodarskem območju danes zelo stabilne in kvalitetne gozdove.**

Živahno je bilo tudi 19. avgusta na nogometnem igrišču v Črni na Koroškem, kjer so se na Gozdarskem dnevu – na prireditvi 51. turističnega tedna – srečali gozdni delavci in ostali nekdanji in danes zaposleni v koroških gozdovih. Gozdni delavci na nogometnem igrišču niso preizkusili svojih nogometnih sposobnosti, temveč so se na tekmovalnem poligonu pomerili v sekaških spretnostih. Med njimi so bile Lučke volcarke in ekipa lastnikov gozdov. **Med posamezniki je bil najboljši Franc Adamič iz Ludranskega vrha nad Črno na Koroškem.** Za sproščeno počutje so poskrbeli glasbeniki ansambla Šenk in frajtonar Boštjan Konečnik. Zelo dobro

obiskano gozdarsko prireditev smo organizirali gozdarji ZGS, OE Slovenj Gradec in GG Slovenj Gradec.

27. avgusta je dišalo po gozdarjih in motornih žagah tudi na prireditvenem prostoru Kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni. Na državnem prvenstvu so se v sekaških disciplinah pomerile ekipe najbolj ročnih lastnikov gozdov iz vseh štirinajstih gozdnogospodarskih območij. **1. mesto je zasedla ekipa OE Tolmin, 2. mesto pa ekipa OE Slovenj Gradec, v kateri je bil tudi Janko Mazej, absolutni prvak prvenstva.** Na tekmovalstvu so aktivno sodelovali kot vodja naše ekipe Franc Hudrap in Janko Mikeln (oba iz KE Prevalje), kot sodnik pa Avgust Kunc (KE Slovenj Gradec). ZGS je na radgonskem sejmu predstavila priložnosti, ki jih bo lastnikom gozdov na področju gozdarstva dal Nacionalni strateški načrt za razvoj podeželja za obdobje 2007–2013.

Lepih dni v avgustu ni bilo veliko, tako da je bilo priložnosti za pohode po koroških gozdovih bolj malo. Vreme pa je ustreglo pohodnikom, ki smo se 5. avgusta udeležili 5. pohoda po Gozdno-turistični poti Plešivec. Gozdarji OE Slovenj Gradec – Krajevna enota Slovenj Gradec in delavci Turističnega društva Slovenj Gradec so ob pomoči domačinov poskrbeli za prijetno vzdušje na tej slikoviti gozdni poti. Pred pričetkom pohoda sta prisotne pozdravila »ata« te poti in vodja KE Slovenj Gradec Tone Levč in slovenjegraški župan Matjaž Zanoškar, ki je bil tudi najhitrejši pohodnik.



Življenje na odmrlem štoru

8. skupščina delniške družbe Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec

Osmo redna skupščina delniške družbe Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec je bila 18. julija letos v Slovenj Gradcu. Skupščino je vodil Hubert Dolinšek.

dobro. V letu 2005 je Gozdno gospodarstvo del proizvodnje v državnih gozdovih opravilo s strojno sečnjo, načrtujejo pa, da bodo tudi v poslovnem letu 2006 vsaj eno četrtno

nice družbe dobro zastavljene, kar potrjujejo rezultati in usmeritev družbe v primarno proizvodnjo. Direktor je predstavil tudi poročilo nadzornega sveta in

razrešnico upravi potrdila uspešno delo. Sprejet je bil še sklep, s katerim skupščina pooblašča upravo, da v imenu in za račun družbe kupuje lastne delnice, katerih skupni nomi-



Po sprejemu formalnih sklepov o sklepčnosti in organov skupščine je Silvo Pritržnik, direktor, podal obširno poročilo o poslovanju družbe v letu 2005 ter predstavil njene strateške dejavnosti. Ocenil je, da je bilo gospodarjenje

lesa posekali strojno. Poudaril je, da je trend odkupa lesa iz privatnih gozdov pozitiven, čeprav so bili odkupovalci iz sosednje Avstrije zelo aktivni in učinkoviti. Rast dohodkov je bila osem odstotna. Ocenil je tudi, da so razvojne smer-

revizijsko poročilo. V razpravi je Hubert Dolinšek omenil večletna prizadevanja koroških gozdarjev za omejitev lubadarja, zato je v tem okolju tudi izredno malo škode. Skupščina je potrdila vsa poročila in obrazložitve ter z

nalni znesek ne sme presegati deset odstotkov osnovnega kapitala, in sklep o imenovanju družbe ABECEDA REVIZIJA, d. o. o., za revidiranje računovodskih izkazov.

Postavili stebre za sedežnico Kaštivnik

Petra Krevh

Na Spodnji postaji smučišča Kaštivnik se je 25. 7. 2006 dopoldan zbralo nekaj deset ljudi, ki so si želeli v živo ogledati helikoptersko montažo stebrov nove sedežnice na smučišču.

Sredi dopoldneva je iz mari-borske smeri priletel kamov, helikopter švicarskega podjetja Helog Heliswiss. Helikopter je težak okrog 11 ton in je priletel montirati stebre nove štirise-dežnice na smučišču Kaštivnik. Ker vedno ne more vse potekati gladko, jo je tudi tokrat zagodel dež, po končani plohi pa se je montaža le pričela. Skoraj neverjetno je, kako hitro so bili stebri postavljeni. V ekipi vsak od članov točno ve, kaj je njegova naloga. Člani ekipe v »skla-

dišču« na helikopter pripenjajo elemente, ki jih pilot dvigne in dostavi na mesto vgraditve, tam pa postavljene elemente privijačijo in se po končanem delu na enem stebri prestavijo na drugega, kjer se vse zopet

ponovi. Uigrana ekipa je stebre postavila v dobrih dveh urah.

Zdaj vsi komaj čakamo zime, da bomo lahko preizkusili, kako udobna je sedežnica na Kaštivniku.



Obnova gozdnogospodarskega načrta enote Plešivec (2007–2016)

Peter Cesar, inž. gozd.,  Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

V lanskem letu so strokovne službe ZGS pričele s pripravami na obnovo gozdnogospodarskega načrta enote Plešivec za obdobje 2007–2016. Z deli intenzivno nadaljujejo tudi v tem letu. Glede na pretekla ureditvena obdobja je s Pravilnikom o gozdnogospodarskih in gozdno gojitvenih načrtih (Uradni list RS, stran 256, št. 5, 23. 1. 1998) prišlo do precejšnjih sprememb, ki so (ali bodo) med lastniki gozdov različno sprejete. Res je, da je omenjeni pravilnik bil sprejet že pred leti, vendar je vsebina le-tega aktualna prav v obdobju obnove gozdnogospodarskega načrta posamezne gospodarske enote. Zaradi določenih nejasnosti na terenu glede označevanja mej in aktualnosti dogajanj navajam nekaj kratkih pojasnil.

Gospodarska enota (GE) Plešivec predstavlja del celotnega gozdnogospodarskega območja (GGO) Slovenj Gradec. Meje GE praviloma potekajo po mejah katastrskih občin in zajemajo vse katastrske občine, ki se razprostirajo levo od reke Mislinje in vse do občinske meje na zahodu. Celotna površina GGE meri 11326 ha, od tega je 6973 ha gozdov, kar predstavlja 61 % pokritost z gozdom.

Največja sprememba je prav gotovo velikost oddelkov. Vsa pretekla ureditvena obdobja smo bili vajeni, da so se meje oddelka ujemale z lastniškimi mejami gozda. Vsak lastnik je imel ne glede na velikost gozda svoj oddelek z vsemi podatki o lesni zalogi, prirastku, etatu ... Velikost teh oddelkov se je tako gibala od nekaj arov do več deset hektarov. Celki, kot posebnost koroške krajine, bodo tudi v prihodnje v večjem delu še vedno obravnavani kot samostojni oddelki, največja sprememba

pa bo pri lastnikih z manjšimi površinami gozdov. V novih oddelkih bo tako združenih več sosednjih gozdnih površin, več manjših lastnikov, ki bodo imeli na terenu označeno le skupno (zunanjo) mejo združenega oddelka, ne bodo pa obnovljene lastniške meje med njimi, kar bo lahko pov-



Oznaka meje gozdnogospodarske enote



Oznaka meje oddelka



Stara oznaka meje oddelka (posesti) je sedaj oznaka meje lastništva

zročilo določena nesoglasja oz. nepreglednost lastništva. Kljub naštetemu bo imel vsak lastnik še vedno določen svoj etat in predvidena gojitvena dela, kar bo razvidno iz gozdnogojitvenih načrtov. Zaradi nove oblikovanosti (združenih) oddelkov je priporočljivo, da lastniki gozdov poskrbijo za označitev svoje posesti tako, da vidno obeležijo obstoječe mejnike v gozdu in da poskrbijo za označitev poteka lastniške meje na terenu (kot je opisano v 7. členu Pravilnika o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih).

Posebnost novih ureditvenih enot je tudi v tem, da so v njih poleg gozdnih površin zajete tudi vse negozdne površine, s čimer bo zagotovljena popolna preglednost in pokritost terena.

V omenjenem pravilniku piše (citirano):

5. člen

(Delitev na oddelke in odseke)

Zaradi načrtovanja in spremljanja gospodarjenja z gozdovi se vsa površina GE razdeli na oddelke, ti pa se razdelijo še na odseke, če je to potrebno. Oddelek je trajna ureditvena enota. Njegove meje praviloma potekajo po mejah katastrskih občin oziroma parcel, po razvodnicah, vodah, komunikacijah, presekah in drugih opaznih mejah. V območju strnjjenih gozdov so oddelki praviloma veliki 20–60 ha, drugeje so ustrezno večji. Odsek je najnižja ureditvena enota. Odseki se oblikujejo tako, da je glede na rastišče, zgradbo gozdov ali njihovih funkcij omogočeno razlikovanje ciljev in smernic na ravni gospodarskih razredov. Meja odseka praviloma ne seka parcelne meje. Površina delov parcele v različnih odsekih se oceni. Odsek praviloma ni manjši kot 3 ha.

6. člen

(Označevanje ureditvenih enot)

Meje ureditvenih enot se vrišejo na topografske in pregledne katastrske načrte merila 1:5.000 oziroma 1:10.000. Na terenu se meje ureditvenih enot označijo samo v gozdu. Gostota znakov mora biti tolikšna, da je zagotovljena razpoznavnost meje.

Označene meje ureditvenih enot ne določajo posestnih mej.

ZGS skrbi za obnavljanje mej ureditvenih enot na terenu.

7. člen

(Znaki za označevanje ureditvenih enot na terenu)

Na terenu se meje ureditvenih enot praviloma označijo z rdečimi vodoravnimi črtami širine 15–20 mm in dolžine 15 cm (na tanjšem drevju lahko tudi manj) na debelih stoječega drevja približno 170 cm od tal, in sicer:

- meja GE s tremi črtami v razmiku 10 mm;
- meja oddelka z dvema črtama in s številkami, debeline 10 mm in višine 80 mm, zapisanimi nad črtama;
- meja odseka z eno črto in malimi tiskanimi črkami, debeline 10 mm in višine 80 mm, zapisanimi nad črto (nad črto se lahko zariše tudi pika, če je to potrebno zaradi razlikovanja meje odseka od posestnih mej).

Znaki za označitev mej ureditvenih enot se lahko namestijo tudi na vraščene skale.

Številke in črke za označitev oddelkov in odsekov se na terenu praviloma zapišejo samo na križišča mej in na presečišča mej s pomembnejšimi potmi.

Vsa podrobnejša pojasnila lahko lastniki gozdov dobijo pri svojih revirnih gozdarjih in ostalih strokovnih službah Zavoda za gozdove.

Mirko Kumer

Suhi Vrh severno nad Prevaljami je najnerodovitnejše področje v občini Prevalje. Pridevnik 'suhi' pravilno označuje ta teren, saj je tu zemlja plitva in slabo rodovitna. Redki, varčni in skriti so viri vode, ki priteče po ceveh iz zakritega zajetja in se po uporabi izgubi v prazno, in komaj zadostujejo za eno kmečko gospodinjstvo.

Med 24 kmetijskimi posestvi je osem malih, od katerih pa jih je že šest izgubilo gospodarja v prejšnjem stoletju in jih prerašča gozd. O najmanjši kmetiji, ki se tudi danes še »drži«, pa želim spregovoriti v tem besedilu.



Kmetija Kotnik meri skupno le 4 ha, od tega je 2.2 ha gozda počasne rasti, njiv je dober hektar, ostalo pa je pašnik. Na nadmorski višini 900 m sloni na strmini suhovrškega pobočja, gleda proti odprtemu soncu in je od treh strani obdana z gozdom, ima pa lep razgled na hribovje Pohorja, Uršlje gore in Pece. Do poslopja se pride po kratkem ravnem kolovozu, ki se odcepi od strmega

kolovoza, ki je ostal kot bližnjica med velikim okljukom širše gozdne ceste s Prevalj v Strojno. Sedaj v času avtomobilizma je tudi ta kolovoz toliko obdelan, da se lahko z malim avtom pripelje do Kotnika.

Čeprav je posestvo majhno, pa ima značaj oz. značilnost običajne kmetije: ima stanovanjsko poslopje s kletjo in »gankom«, hlev z gumnom, pa tudi ločeno hišico za preužitkarja. To je sedanji lastnik Pavel Kogelnik dozidal in si uredil prijetno stanovanje, staro hišo pa je prepustil mladim, ki se sedaj pogosto oglasijo. Ko je prišla električna, si je postavil tudi majhen mlin.

Delo in zaposlitev

Spričo malega polja grunt ni dajal dovolj lastnega pridelka za preživetje, zato sta z očetom poleg dela v gozdu tudi na drugih kmetijah izvajala tesarska in druga strokovna dela, za plačilo pa prejela živež.

Ker je bilo pri Kotniku dovolj pridnih rok in ni bilo rednega zaslužka, so pred desetletji, ko so v tem kraju še dobro obrodile brusnice in črnice, tudi v tem našli svoj zaslužek. Poleg nabiranja v lastnem gozdu so najeli določeno parcelo pri sosedu, ki je razpolagal z veliko površino redkega gozda, ocenili obrod jagodičja in ga skrbno obrali. Prav tako so nabrali več sodov črnice in jih skuhalih v žganje. Tako brusnice kot borovničevci sta

se vedno dobro prodajala. Skupaj s prodano strdjo so si lahko kupili oblačila, obutev in druge potrebščine.

Ko je Titova Jugoslavija okrog leta 1950 mobilizirala vse moške za delo v gozdu, je tudi Pavel moral na delo na Smrekovec. Zaradi znanja so ga določili za delovodjo skupine. Seveda pa je bila najbolj dobrodošla redna zaposlitev. Za dve leti se je zaposlil v Tovarni rezalnega orodja na Prevaljah, potem pa je od leta 1960 24 let delal v Rudniku Mežica. Delal je na vseh obzorjih cestarska in druga vzdrževalna dela. Vsak dan je hodil peš od doma do Stoparjevega mostu eno uro in potem na avtobus, po službi pa isto pot nazaj. Tako si je z dodanimi leti prislužil dovolj let za primerno pokojnino in danes živi lažje kot njegovi predniki.



Čebelar

Pavel pa ni samo kmet, tesar in splošen praktik svojega okolja, je tudi mojster čebelarstva. Je ljubitelj narave, rastlin in živali. S čebelami se je začel baviti že s štirinajstimi leti in tako jih danes goji že nad 60 let. V če-

belnjaku, ki je blizu stanovanja, je imel некоč največ 30 panjev, danes jih ima še 12. Vse obdobje je član čebelarskega društva na Prevaljah. Po novih predpisih je izpolnil popis za vsak panj posebej in o vsakem vodi evidenco o zdravju in odnosu. Da je strokovnjak svojega dela, dokazuje to, da v vsem obdobju čebelarjenja še ni izgubil nobenega panja. V najboljšem letu je imel 32 rojev, od tega v enem dnevu 8. V neizbrisnem spominu pa ima dogodek skoraj smrtne nesreče pri delu z rojem čebel. Ta dogodek mi je opisal takole: »Močan roj čebel se je od panja takoj dvignil visoko nad drevje gozda in mi izginil izpred oči v smeri proti Strojni. Po skrbnem iskanju sva ga s sosedovim Danijem našla v precej visoki smreki, 500 m zračne črte daleč.

Dani je splezal na smreko nad roj, da bi ga potisnil v panj, katerega sem mu jaz ponudil privezanega na dolgo »ranto«. Pri tem pa se mu je odlomila veja in zdrknil je po golem deblu navzdol. S je trebuhom tako nesrečno padel na bližnji štor, da je izgubil zavest. K sreči je medtem prišel tudi moj oče in nezavestnega sva nesla domov, kjer je šele prišel k sebi. Mene so čebele močno opikale, dobil sem vsaj 100 pikov, vendar sem jih spravil v panj. Šele čez tri dni pa sem čutil posledice. Dobil sem mrzlico in šele po dveh dneh sem prišel k sebi.«



Kotnikova družina leta 1961 ...



... in leta 2005.

Ne glede na delo v rudniku, doma in s čebelami, sta z ženo imela 25 let v najemu okrog dva hektara zemljišč na bližnjem Mavčevem gruntu, ki ga je sicer imela v »hasnovanju« Lovska družina Jamnica. Za lažje delo si je nabavil mali traktor in ročno kosilnico.

Umirjeno življenje

Po vzgoji osmih otrok, dveh fantov in šestih deklet, rojenih med leti 1955 in 1970 (dvakrat je prinesla štoroklja dvojčka), sedaj živita z ženo sama sicer

spokojno življenje, vendar varena dela ne sedita v sobi, da bi gledala TV, temveč vedno najmeta nekaj za »porihtat«, posebno Pavel (rojen leta 1929, žena Alojzija 1935), ki ni vajen samo trdega kmečkega dela, saj je vendar več kar vsega tesarkega, sodarskega dela ter izdelave kmečkega orodja in naprav (stiskalnica), kar ga tudi sedaj drži pokonci, kot sam pravi. Vsega tega ga je naučil oče, a ker je pronicljivega značaja, si je tekom let v praksi in razvoju naravnih dogajanj pridobil trd-

no stališče, da je človek le del narave in da je tako treba tudi živeti.

Zaradi staranja sta si olajšala delo: na kmetiji ni več štirih krav kot nekdanj, ne sejeta več rži in ajde, ki je dajala kraju izredno ljubkost, travo popase trop ovc, za pestrost pa redita še prašiča, zajce in kure in s tem ohranjata domačnost. Daljši vodovod, zgrajen leta 1984, daje dovolj moči za gospodinjske stroje, naravni izviri pred hišo pa oskrbuje nekaj kvadratov okvirjenega ribnika, kjer se postrvi blisko-

vito poženejo, če jim natrosiš drobtine.

V letu 2004 sta Pavel in Lojzika praznovala 50-letnico poroke, na kateri se je zbralo sto štiri-deset gostov. Prišlo je tudi osem otrok z ženami, možmi, vnuki in vnučinjami, ki so se s poljubni zahvaljevali očetu in materi za njun trud in vzgojo v težkih razmerah.

Predvidoma bo Kotnikovo priključeno k večji kmetiji, kamor se je priženil eden od sinov, ki pa bo kljub temu ohranil značaj male kmetije.

Vzreja malih živali

Vančy

Srečala sva se na razstavi malih živali, ki je bila pozimi v Mežici, in takrat sem gospe Idi Robnik, glavni urednici *Viharnika*, obljubil, da bom napisal nekaj o gojitvi malih živali. Sam sem gojitelj že preko trideset let. Prvenstveno gojim kunce, v zadnjem času pa še nekaj kljunov perutnine.

Mogoče je prav, da za začetek povem, kaj se smatra pod pojmom 'male živali': to so kunci, perutnina, okrasna in vodna perutnina, golobi in v zadnjem času še morski prašički. Tako se tudi rejci gojitelji in ljubitelji teh malih živali združujejo v društva po posameznih krajih, društva pa so potem združena v Zvezo gojiteljev malih živali Slovenije. Seveda je še več interesnih združenj, kot so ptičarji, kozjerejci in so tudi razni klubi npr. Klub gojiteljev štajerske kokoši, ki se zavzema predvsem za ohranitev slovenske avtohtone kokoši, tako imenovane štajerke. Tokrat vam bi za začetek povedal nekaj o gojenju zajčkov, kot smo jim včasih pravili, a pravi gojitelj bi me takoj popravil, pravilno se jim namreč reče



Domače kokoši

kunco. Gojenje kuncev ima že kar lepo zgodovinsko tradicijo tudi pri nas na Slovenskem, saj je imelo pomembno vlogo še posebej v težkih medvojnih in povojnih časih, ko so si delavske in kmečke družine pomagale z okusnim kunčjim mesom. Kunec sam je skromna in priljubljena živalca, njegovo meso pa je izjemno okusno in dietno. Njegova prednost je še v izredni in hitri plodnosti. Toliko o namembnosti kunca v kuhinji. Gotovo pa začetniku, kot tudi vrhunskemu gojitelju, ni pomembna le tista kila ali dve mesa, veliko bolj ju pritegne mehka puhasta in z ljubeznivimi očmi zroča živalca.

Večkrat si otroci zaželejo zajčka. Zakaj pa ne? Sploh če je le nekaj prostora ob hiši in če seveda niste v kakšnem strogo mestnem okolju. Na kmetijah pa ob stalnem spreminjanju donosnosti posameznih panog lahko pomeni tudi dobro dopolnilno dejavnost. Otroku seveda še pred nakupom povejmo, da bo za žival moral tudi redno skrbeti. Mnogi starši so potem prijetno presenečeni, otroku pa to, ko se zaveda svoje odgovornosti, koristi v nadaljnjem življenju. Zajček je pogosto bolj primeren za otroka kot katera druga žival, saj ga lahko brez bojazni, da ga bo ugriznil, poboža po mehkem kožuščku, obenem ga pa tudi razveseli, če je kdaj žalosten. Takemu vzornemu majhnemu gojitelju boste lahko pozneje v

življenju brez bojazni zaupali tudi konja, saj se je že pri zajčku naučil dojemati, da je za vsako žival res treba skrbeti in jo imeti rad.

Gotovo je najbolj prikladno da si na kakšni razstavi ogledate posamezne vrste živali in se dogovorite za nakup. Naša letošnja Društvena razstava malih živali bo od 20. do 22. oktobra v Vrtnem centru Jehart v Šmartnem pri Slovenj Gradcu, razstava Alpe-Adria pa od 25. do 29. oktobra v Celju. Če je le možno, gremo žival raje kupit k rejcu domov, kjer se lahko pozanimamo, kako on hrani svoje živali (s čim in ob katerem času). Seveda je prav, da imamo že prej pripravljeno kletko, pač glede na velikost živali, ki jo nameravamo naba-

viti. Velikosti kletk za kunce so različne: za velike pasme – 120 x 60 x 60, za srednje – 80 x 50 x 50 in za majhne pasme 60 x 50 x 40 cm.

Če boste obiskali razstavo, vam priporočam, da kupite tudi Razstavni katalog, saj boste v njem lahko našli naslove in telefonske številke vseh razstavljavcev.

Mogoče še to: predsednik Društva gojiteljev malih živali Koroške je g. Igor Čegovnik, Dolga brda 35, Prevalje, tel: 041 809 214.

Več o naši društveni dejavnosti in nekaj o reji perutnine pa mogoče v prihodnji številki glasila.

Želim vam veliko uspehov in veselja z vašimi malimi ljubljenci!



Maruša pridno pomaga dediju pri vzreji kuncev

European Rally 2006 – Pearls in contrast

Duša Komprej

Letošnje mednarodno evropsko srečanje organizacij podeželske mladine, mladih kmetov in 4H klubov je potekalo od 15. do 22. 7. 2006 v Latviji. Na njem se je zbralo in družilo preko 100 mladih iz 18 različnih evropskih držav. Ves teden je bil v znamenju iskanja, primerjave, izdelave ... raznovrstnih »biserov«.



Prejeli smo šopek v barvi zastave.

V petek, 15. 7. 2006, se nas je 5 predstavnikov Zveze slovenske podeželske mladine (ZSPM) odpravilo na seminar, ki ga je organiziral Evropski komite mladih kmetov in 4H klubov, katerega članica je tudi ZSPM. Ljubljansko regijo sta zastopali Marjana Kadunc in Adrijana Hauptman Vidergar, koroško regijo Duša Komprej, štajersko pa Janja Karner in Tomaž Širovnik. Poleg sodelovanja in udeležbe na srečanju je bila naša naloga tudi čim boljše predstaviti delovanje ZSPM ter celotno Slovenijo tako domačinom kot vsem ostalim, ki so ta teden preživeli v naši družbi.

V soboto proti večeru smo prispeli v Rigo, kjer so nas že čakali organizatorji ter predstavniki drugih držav. Pot smo nadaljevali z avtobusom do Druve, kjer smo bili potem ves teden nastanjeni. Sobota je bila namenjena spoznavanju in pripravam na delovni teden, uradna otvoritev Rallyja pa je sledila naslednje jutro.

Slovenci smo se predstavili vsi v enakih narodnih nošah, za kar gre zahvala članom FS KUD Gozdar iz Črne, ki so jih nam posodili. Organizatorji so vsaki ekipi podarili tudi šopek, ki je bil narejen v barvi njihove državne zastave. Nedelja je bila namenjena tudi raziskovanju mesta Saldus, zvečer pa je sledila priprava nacionalnega bifeja. Tako je vsaka ekipa

se seznanili z njihovim načinom življenja, običaji, navadami in kulturo. Prav tako smo se preizkusili v ročnih spretnostih, različnih športnih in drugih aktivnostih, kjer pa ni manjkalo adrenalina in dobrega vzdušja. V sredo dopoldan smo imeli neke vrste seminar in poučne delavnice ter predavanja povabljenih gostov, popoldan pa je sledila predstavi-

ve. Tako je bil za novega predsednika izvoljen Delme Harries iz Walesa. Pred njim je imel krmilo v rokah Franz Fensl iz Avstrije.

V petek je sledila poslovilna zabava z uradnim zaključkom letošnjega srečanja, v soboto dopoldan pa še slovo. Razšli smo se v upanju, da se ponovno snidemo; če ne prej, naslednje leto v Nemčiji, kjer bo po-



Slovenski kozolec

imela na razpolago en kozolec, na katerem je morala predstaviti »bisere«, značilne za svojo državo, ga opremiti s promocijskim materialom ter pripraviti pogostitev z nacionalnimi jedmi, ki jih jemo ob delu na polju. Ponedeljek in torek sta bila namenjena predvsem spoznavanju Latvije; po skupinah smo si ogledali različne regije,

tež držav s pesmijo in plesom ter s skeči, ki so si jo v velikem številu ogledali prebivalci Latvije. Dva večera smo namenili obisku gostiteljskih družin. V tem času je potekala tudi skupščina, na kateri so pripravili program dela za naslednje leto, premleli pretekle dogodke ipd. Najpomembnejša točka dnevnega reda pa so bile volit-

tekal European Rally 2007.

Ob tej priložnosti se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani, nam pomagali pri pripravi in iskanju promocijskega materiala, nas opremili z majicami, kapami, dežniki, brisačami ..., s čimer smo delovali še bolj enotno in po besedah udeležencev bili menda tudi zelo prepoznavni. Hvala!



Zaključek rallyja - prejeli smo potrdila o udeležbi.

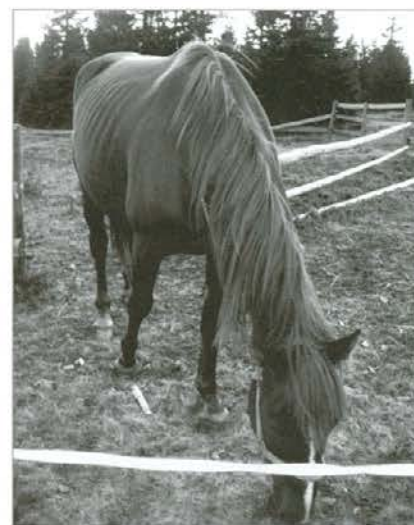
Poletni obisk ekološke kmetije Jesenk

Martina Cigler, abs. agronomije

Poletje je že krepko čez drugo polovico in počasi in vztrajno se nam zopet bliža jesen, za mnoge zaradi svoje barvitosti eden najlepših letnih časov. Dopustniški torej bolj ali manj nismo več in zato sem zopet prišla pero v roko ter se odpravila na ogled višinske ekološke kmetije Jesenk, kjer pridno gospodari mladi rod, in sicer je to petčlanska družina: gospodar Stanko Pečolar, njegova žena, njuni dve hčerki Barbara (25 let) in Irena (22 let) ter stara mama, Stankova 80-letna mati, ki še zmeraj pomaga pri raznih kmečkih opravilih; ob mojem obisku je pometala in čistila žago.



Urejen Jesenkov vrt



Konji na paši



Gospodar na kmetiji Stanko Pečolar



Babica Antonija

Posestvo se nahaja med 800 in 900 m n. m. in obsega skoraj 100 ha, od tega je 18 ha obdelovalne površine, ostalo pa je gozd. Glavna dejavnost na kmetiji je poleg gozdarstva reja krav dojilj, in sicer premorejo petnajstglastvo čredo s teleti, 2 konja, 7 ovac ter oboro z damjaki in muflo ni, za katere gospodinja pove, da so dokaj občutljivi na mraz. Pri ovcah imajo sploh v letošnji zimi velik odstotek pogina, saj so kotile že v začetku marca, ko je pokrajino obdajala še debela snežna odeja in je bril mraz. Gojijo jih že od samega začetka, t. j. od leta 1995, odkar so se s prirajo le-teh pri nas sploh pričeli ukvarjati.

Lege so zahtevne in strme, zato imajo tam postavljeno oboro z

damjaki, nekaj teh strmin pa vseeno obdelajo ročno. Gospodinja ima lepo urejen vrt s sezonsko zelenjavo, le majhna pomanjkljivost je pri tem, kot v smehu doda, da fižol, najsibo za zrnje ali stročji, na teh legah nikakor noče dozoreti, jim pa lepo dozori paradižnik, katerega okus se z na hitro vzgojenim sploh ne da primerjati. Obe dekleti sta še študentki, in sicer Barbara študira na Visoki upravni fakulteti, mlajša Irena pa na Fakulteti za promet v Portorožu. Mladi sta še in pravi nič se ne bojita sesti na traktor ter pomagati pri kmečkih opravilih, za kmetijstvo pa imata tudi sicer pozitivno vizijo, le da zaradi neurejenega tržišča za ekološko pridelana živila na Koroškem razmišljajo, da bi iz te kontrole izstopili, kar bi bilo

zelo žalostno, saj se bi lahko ta lepa mogočna kmetija ohranila in z njo tudi druge. Še vedno pa obstaja alternativa, da se bo ekološko pridelovanje še naprej vzpodbujalo in širilo že zaradi večje ozaveščenosti potrošnikov. V kontrolo pa so vključeni že od samega začetka in so bili do zdaj tako s kontrolo kot z delom svetovalcev zadovoljni. Ko smo hodili okoli posestva, sem občudovala prelepo okolico, saj se z ene strani vidi Dravče nad Vuzenico, na Radlje mejijo, lepo pa se vidi tudi cerkva sv. Ane ter okoliški hribovi in če ima kdo rad takšna hribovska potepanja, potem si lahko dušo (in želodec) priveže tako na Jesenkovi kmetiji kot kateri drugi podobni, saj je znano, da so hribovci prijazni in odprti ljudje.



Antonija in Vanja

Peti izbor mlade kmetice leta

Ana Mager

Prijetno poletno dopoldne je bilo tisto soboto, 5. avgusta 2006, ko smo se z mini avtobusom podjetja Plamen odpeljali s Prevalj proti Podčetrtku. Kakšna je bila naša naloga, da smo se podali na pot? Zelo pomembna, zato je bil seznam potnikov, izbranih za prav poseben dogodek, tudi selektiven. Potnice so bile pevke Društva kmetic Mežiške doline Vesele kmetice, predsednica društva Milka, Jožica Havle, naša predstavnica v Zvezi kmetic Slovenije, jaz kot spremljevalka in seveda najvažnejša, zaradi katere smo se sploh podale na pot, naša kandidatka za mlado kmetico leta Anita Štriker z možem, hčerko Klavdijo in sinom Gašperjem.

Pot do Podčetrтка je hitro minila, saj ob prelepih slovenskih pesmih iz grl naših kmetic pozabiš na čas in na skrbi. Ko smo prispeli na cilj, je pred občinsko stavbo že bilo zbranih nekaj kandidatk s svojimi spremljevalci. Igrala je harmonika, plapolale so zastave, dvigali so se transparenti in izpisana imena kandidatk. Naša Anita pa je imela s seboj pevke, ki so takoj ob prihodu zapele Mi smo pa tam na Koroškem doma, da so vsi lahko vedeli, od kod prihajamo. Anita je bila ponosna na svoje spremstvo, saj je med tekmo-

valkami žarela kot sonček, ko so stale zbrane na stopnišču pred občinsko stavbo, kjer jih je sprejel župan občine Podčetrtek Peter Misja.

Župan je v spremstvu takrat še aktualne mlade kmetice leta 2005 Suzane Pečnik in predsednice Društva kmetic Ajda vse kandidatke s spremljevalci povabil v prostore občine, kjer jih je počastil s krajšim nagovorom. Dejal jim je, da so zanj zmagovalke vse, že zato ker so na tekmovanje prišle in ker so vsaka zase tako ali tako zmagovalke že doma. Pogostil jih je tudi z dobrotami, ki so jih pripravile članice društva kmetic Ajda, in z vinom.

Ko se je župan s svojimi gosti vrnil iz poslopja občine, so jih zunaj pričakale naše pevke in jim zapele. S svojim petjem so si prisluzile županovo pogostitev, on sam pa se je moral odpeljati skupaj s kandidatkami s turističnim vlakom, ki jih je popeljal po gričih okrog Podčetrтка.

Najprej so se ustavili v Olimju, v kompleksu samostanskega gradu, nato pa še v vinski kleti mlade kmetice leta 2005 Suzane Pečnik.

Spremljevalci pa smo preživeli čas, ki nam je ostal do 17. ure, ko se je pričelo tekmovanje, posebej pestro. Pevke so s svojim petjem tako očarale gospoda, ki ima kmečki muzej, da nas je vse povabil na ogled muzeja in nas pogostil. Predstavil nam je

svoj kraj in muzej, v katerem je polno starih orodij in naprav. Ponosen je na svoj kraj, pravi, da imajo pri njih tovarno brez dimnika. Mislil je na zdravilišče, kar je tudi edini večji vir zaslужka v kraju. Pevke pa so mu za zahvalo zapele nekaj pesmi. Gospod je bil tako prevzet, da se ni mogel ločiti od njih. Dejal je, da je njihova pesem balzam za njegovo dušo. Še na avtobus se je prišel poslavljat, nam pa se je že močno mudilo na kosilo.

Kosile smo v restavraciji v Olimju. Kosilo ni bilo posebej omembe vredno, zanimivi pa sta bili dve »žirafi« piva na naših mizah. Komaj smo jima bili kos; bili sta pravi žirafi z dolgima vratovoma.

Ura se je bližala 17., zato smo morale pohiteti nazaj v Podčetrtek na prireditveni prostor, kjer je šlo zares. Kmalu so nam predstavili vse tekmovalke, oblečene v prave kmečke predpasnike. Vse so bile lepe, a naše oči so bile vseskozi uprte v našo Anito.

Pričelo se je tekmovanje. Najprej vprašanja o kmetijski politiki in kmetijstvu za prvo skupino. Težka vprašanja, samo takrat nas še ni skrbelo, ker med njimi še ni bilo Anite. Ko je bila na vrsti druga skupina, pa smo že močno stiskale pesti in med seboj ugebale, kateri odgovor je pravi. Pa brez potrebe, naša Anita je tako načitana, da ji nobeno vprašanje ni delalo težav. Uvrščala se je vedno višje in tako

prišla med štiri najboljše. Sedaj pa je bil do konca le še praktičen del tekmovanja, prej pa še neprijeten žreb, ker so bile enakovredne štiri tekmovalke, v finale pa so se lahko uvrstile le tri. Naša Anita je imela srečo, povlekla je pravo številko in zopet vzbudila navdušenje med nami. Petje naših pevk se je znova oglasilo in pritegnila jim je še harmonika izza sosednjega omizja; saj smo vsi naši, so rekli.

Sledilo je tekmovanje v spretnostnih igrah: zamašitev treh steklenic z razpoložljivimi devetimi zamaški, sestavljanje pregovora (ki je bilo pozneje zaradi tehnične napake razveljavljeno ter nadomeščeno z drugo igro) in pletenje pletenice. Kako vznemirjeni smo čakali na Anitino pletenico! Pa smo bili vznemirjeni brez potrebe, spretne Anitine roke so jo spletle prve. Samo še jabolko je čakalo, katera ga bo prva pojedla.

Pozneje nam je Anita povedala, kako je ona doživljala konec. Rekla si je: »Če sem že vse ostalo znala, pa bom še to jabolko pojedla prva!« In ji je tudi uspelo. Prva je držala pecelj v roki, mi pa smo navijali, ploskali, kričali, peli. Nismo še povsem dojeli, da je naša Anita res zmagovalka. Saj po tistem smo si malo želeli, ampak to je bila pobožna skrita želja, zmaga pa je po drugi strani tudi težko breme. Ampak veselje ob razglasitvi Anite Štriker za mlado kmetico leta 2006 je



Nastop Veselih kmetic po razglasitvi zmagovalke



Ob prihodu v Podčetrtek pred občinsko stavbo

bilo nepopisno. »Tudi to bomo zmogle!« je rekla predsednica Milka. »Čeprav je to težka naloga, jo bomo izvedle, že jutri pričnemo s pripravami!« Nato je z odra zadonela pesem naših Veselih kmetic.

Sledile so nagrade tekmovalkam, fotografiranje, reportaže. Tudi naša Anita je imela male nagrade za svoje sotekmovalke: male hlebčke domačega kruha in zelišča za čaj, ki jih sama nabira, pa malo promocijskega materiala o Koroški.

Anita je bila tako oblegana od

reporterjev, da dolgo nismo mogli do nje, da bi ji čestitali. No, končno je le prišel trenutek, da smo ji stisnili roko. Vse smo delili z njo – srečo in veselje, saj bomo tudi v prihodnjem morali deliti z njo vse lepo in tudi vse naporno delo.

Vsekakor pa nam bo lažje pri izvedbi tako zahtevne prireditve, kot je Izbor mlade kmetice leta, če bomo imele tako podporo s strani domačih občin in ostalih, kot so jo imele kmetice iz Podčetrka.

Domov smo se zopet vračale ve-sele, še vedno pod vtisom velike zmage. Predsednica Milka pa je že kovala načrte, kako bodo potekale priprave za izvedbo prireditve naslednje leto, pa čeprav pravi, da so prihodnje leto v društvu volitve za novo predsednico. Povedati moram še to, da je največja zasluga, da imamo svojo mlado kmetico leta, prav Milkina. Ob tako prizadevni predsednici in članicah odborov so uspehi vseh veliko lažji. Za uspešno delovanje društva veliko prispevajo tudi Vesele kmeti-

ce, saj so s svojim petjem prisotne povsod, kjer se predstavlja društvo kmetic. Tako so prispevale velik delež tudi na prireditvi v Podčetrku, bile so prijetno spremstvo in ponos naši mladi kmetici Aniti. Na odru so se med drugim predstavile tudi s svojo lastno pesmijo, ki jo je napisala pevka Gelca Štajner, z naslovom Vesele kmetice.

Za sedaj bo dovolj, ob naslednjem pomembnem dogodku pa se ponovno oglasimo.

Uspela konjeniška prireditev

Franc Jurač

Konjeniško jahalno društvo prijateljev Petre iz vitanjskega Skomarja je letos pripravilo že drugo družabno srečanje konjenikov z igrami. Igre so potekale v sklopu 700. obletnice trških pravic Vitanja.

Konjeniki so tekmovali v spre-

tnostnem jahanju, in sicer so izvedli galopske dirke hladnokrvnih in toplokrvnih konjev. Pri jahanju sta bila najboljša Sandi Lugarič s prvim mestom in Damjan Zidar z drugim. Oba sta iz konjeniškega kluba Šmarje pri Jelšah.



Zmagovalca Sandi in Damjan

Predrzni živinski tatovi

Martina Cigler

V prvi polovici avgusta se je v čudoviti okolici Brdinj na Koroškem Selovcu zgodil predrzen rop. Na delu so bili živinski tatovi, ki so družini Kralj-Rožej ukradli 250 kg težko tele. Kar pa je družino

najbolj prizadelo, je bilo to, da so tele zaklali kar na pašniku in ostanke vrgli pod rob. Za objavo te vesti so se odločili zaradi tega, da bi posvarili ostale, da se jim ne bi dogodilo kaj podobnega.

Paradižnik iz betona

Franc Jurač



Med urejanjem svojega dvorišča je bila Marija Breznik iz Pameč nemalo presenečena, ko je opazila, da je iz betonskega roba hiše vzklikal paradižnik.

Paradižnik je pustila rasti in danes se že lahko pohvali, da je pridelek odličen. Kako je seme zašlo v razpoko betona, tudi sama ne ve.

Viharnik

Nekaj utrinkov s poletnega dela in življenja na kmetih

Besedilo in fotografije: Rudi Rebernik

Med najvažnejša in naporna dela v poletnih mesecih (julija in avgusta) sta nekoč gotovo spadali košnja in žetev. Na hribovskih kmetijah, kjer so imeli večje število živine, so potrebovali velike količine sena, ki je bilo za živali glavna hrana.

Košnja je bila samo ročna in je bilo potrebno večje število koscev, da so pokosili številne travnike in goličave, ki pa so bili redko v ravnini. Največ jih je bilo na strmih terenih z mnogimi robovi in brežinami, da je bilo delo naporno, posebno še, če je bil travnik poraščen s trdo planinsko travo, ki smo jo imenovali »arnjuh«, kjer je kosa morala biti ostra in dobro sklepana, da je gladko in čisto odrezala.

Ravno tako je bilo tudi pri žetvi, ki je bila za kmeta še bolj važna, če je hotel preživeti sebe in svojo družino. Njiva je morala biti čisto in gladko požeta, žanjica pa je morala za seboj pobrati vsak klas ter vsak snop žita, preden ga je povezala, in lepo poravnati, da ni pri »retini« noben klas gledal iz snopa.

Danes se košnja in žetev prikazujeta samo še kot folklor, kjer ocenjujejo samo čas, ne pa kvalitete dela. Ko gledam raz-

ne prireditve in tekmovanja v kmečkih opravilih, se spomnim naših starih kmečkih gospodarjev z Razborja; ko so zvečer po končanem delu pregledovali pokošeni travnik ali požeto njivo, so opazili in si dobro zapomnili vsak klas žita ali šop trave na njivi ali travniku. Takega kosca ali žanjice naslednjič gotovo niso več prosili za pomoč pri delu.

Če si hoče kdo ogledati pravo kmečko košnjo, kakor so jo opravljali nekdanj, morebiti pred sto leti, jo lahko vidi vsako leto v Razborju pri kmetu Rdečniku, kjer gospodar Drago še vedno goji to navado. V ta namen vsako leto pusti en travnik in potem organizira ročno košnjo z vsem, kar spada zraven. In to je, kot nekdanj, najprej dobro domače žganje za ogrevanje, za žejo domači mošt, malica iz domačega kruha, želodca ali salam. Tu ne manjka niti lepe fantovske pesmi, vriskanja ter mladih in brhkkih grabljic. To je ogleda in posnemanja vredno, posebej če smo tam ravno ob času malice.

Moj namen pravzaprav ni bil opisovati raznih del in običajev ob košnji in žetvi, ampak bi rad predstavil nekaj lepih posnetkov iz naše okolice.



Zrela pšenica na delu posestva, ki ga je od dedičev Vrhovskega posestva kupil Sp. Kotnik, Feliks Knez, ki tam zdaj seje žito in krompir. Slika je bila posneta ravno, ko je bilo žito zrelo in pripravljeno za žetev.



Požeto in v kope zloženo žito, kot so ga zlagali pred morda sto ali še več leti.



Ostanek starodavne Zg. Kotnikove domačije ob cesti z Razborja proti Javorju. Domačija je bila požgana in uničena jeseni leta 1942. Ostala je le stara zidana stavba, ki jim je služila za kaščo. Ta zgradba je gotovo bolj stara kot sama domačija. Po izgledu in debelosti zidov sodeč je bila gotovo kakšna vojaška ali obmejna postojanka, po vojni pa je bila dolgo let domovanje našemu gozdnemu in cestnemu delavcu Juriju Slivniku.



Ostanki stare domačije v Vodrižu. Na četrti sliki je kmečka »bajta« ali preužitkarska hiša, kamor so se nekdanj umaknili stari kmetje, ki so posestvo in vse ostalo prepustili svojim naslednikom in pričeli uživati svoj zaslužen in tudi uradno potrjeni preužitek.



Slika kaže čredo živine, ki se sedaj pase po takih osamelih travnikih, obdanih samo z električnim pastirjem. Tudi stari kozolec stoji prazen in zapuščen sredi travnika in nas spominja na čase, ko je bil še poln zrelega žita, dišečega sena in zelene suhe detelje za živinsko krmo pozimi. To so stari in preživeli časi, ki se v taki obliki gotovo ne bodo nikoli več povrnili.



Barva konj

Milena Tretjak

Pri konjih je zunanji videz izredno pomemben, ne samo zato, ker njihova skladna telesna zgradba in kondicija vplivata na njihovo delovno sposobnost, temveč tudi zaradi njihove dopadljivosti našim estetskim kriterijem in predstavam o lepoti.

Barva kože in dlake je genetsko pogojena oz. podedovana, a v procesu udomačevanja je prišlo do številnih mutacij, ki jih je človek z odbiro vsečnih živali ohranjal in širil. Tudi pri konjih, čeprav ne pogosto, je pasemsko značilna (haflingerji so praviloma plavogrivi lisjaki, frizijski konji vranci ...) ali pa pri posameznih pasmah prevladujoča (siva pri lipancih in kladrbskih konjih, rjava pri kasačih), še pogostejše pa rejci ne glede na pasmo dajemo prednost posameznim barvam ali pa so te v posameznih obdobjih celo modne. Najpomembnejše kožno barvilo pri sesalcih je melanin. Ta nastopa v obliki pigmentnih zrn v koži, dlaki, šarenicah in nekaterih notranjih tkivih v dveh sorodnih oblikah, ki sta eumelanin (črna ali rjava barva) in pheomelanin (rdeča ali rumena barva).

V praksi se je pri konju uveljavila razdelitev barv v tri osnovne dlačne barve – vrano, rjavo in lisjačo – s celo vrsto različnih odtenkov in variant. Barva dlake je lahko enakomerna, kar pomeni, da so vse

dlake enake barve, osnovna barva je lahko na posameznih delih telesa, kot so uhlji, griva in rep ter distalni deli nog, temna, po drugih pa svetla, lahko pa so tudi med seboj pomešane dlake osnovne barve in bele dlake ali pa se v različnih vzorcih izmenjujejo področja obarvane dlake in kože s področji neobarvane dlake in kože.

Glede na osnovne dlačne barve delimo konje takole:

- vranec (črne barve s črno grivo in repom) je lahko menjav, mišji, ogljen ali bleščec;
- rjavec (rdečerjave barve s črno grivo in repom) je lahko temen, svetel, kostanjev ali plavkast;
- lisjak (svetlejši rjavordeče barve z istobarvno, svetlejšo ali temnejšo grivo in repom) je lahko temen, svetel, plav ali plavogriv.

Glede na mešane dlačne barve:

- sivec (sive ali bele barve, ki se pri konju razvije pozneje iz njihove prvotne temnejše barve) je lahko temen, svetel, jabolčast, glede na prvotno barvo pa vrani sivec ali serec, rjavi sivec in lisjači sivec;
- pegavec (bele barve z manjšimi neenakomerno razporejenimi in različno oblikovanimi pegami v eni izmed osnovnih barv) je lahko vrani, rjavi in lisjači;

- lisec (bele barve z večjimi večbarvnimi lisami nepravilnih oblik) je lahko vrani, rjavi ali lisjači.

Konji imajo na svojem telesu pogosto nekatera tipična znamenja, ki nam pomagajo, da jih prepoznamo med seboj:

- dlačne vrtince po vsem telesu;
- bela znamenja v obliki cvetic, zvezd in lis na glavi;
- bela znamenja na nogah (nogavičasta, polnogavičasta ipd.).

Bela dlačna znamenja so značilna pridobitev udomačevanja. Koža pod temi znamenji ni obarvana. Za razliko od simetričnega in stalnega vzorca belih znamenj pri divjih živalih so bela znamenja pri udomačenih navadno nesimetrična in nepravilnih oblik. Pri divjih konjih belih dlačnih znamenj ni, pri udomačenih pa so nasprotno zelo pogosta.

Posebej pomembno, še zlasti kot pripomoček za ugotavljanje istovetnosti posameznih konj, je dejstvo, da so ta bela znamenja značilna za vsakega posameznega konja – tudi pri enojajčnih dvojčkih si niso povsem enaka. Očitno je, da na njihovo pojavljanje ne vplivajo le genetski, temveč tudi drugi dejavniki. Tako eni kot drugi so slabo poznani. Dosedanje raziskave kažejo, da bela dlačna znamenja determinira večje število genov, ki so pogosto v interakciji z geni, ki uravnavajo temeljne barvne vzorce. Negenetski dejavniki lahko delujejo v času embrionalnega razvoja (ti niso pojasnjeni), v času po rojstvu pa so za tako imenovana pridobljena bela dlačna znamenja dokaj pogost vzrok različne poškodbe kože – rane, globoke odrgnine, omrzline. Na mestu zarastlin namreč pogosto izrase le še nepigmentirana dlaka.



Pegavec je bele barve z manjšimi neenakomerno razporejenimi in različno oblikovanimi pegami v eni izmed osnovnih barv.

Deževne opekline (Dermatofilosis) pri konjih

Martina Sušec, dr. vet. med., VP Slovenj Gradec

Gre za bakterijsko obolenje kože, ki ga povzroča bakterija *Dermatofilus congolensis*. Zbolijo konji, govedo, ovce, koze in tudi ljudje.

Pojavlja se v deževnih dneh pri konjih, ki so veliko na paši. Dež izpira in zmehta kožo ter pripravi mesto za infekcijo. Piki insektov kožo dodatno poškodujejo in omogočajo vnos povzročitelja. Prenos je lahko tudi direkten iz drugih živali, preko okuženega pribora za čiščenje ali pa iz zemlje, ko se konji valjajo po tleh.

Naravna odpornost je odvisna od kože in pokritosti z dlako. Spremembe se najpogosteje pojavljajo na križu in hrbtu, obrazu in po nogah. Dlaka na teh mestih izpade, pojavijo se kraste. Značilno je, da te spremembe zelo malo srbijo ali pa sploh ne, posušene kraste pa niso boleče. Če kraste odstranimo, so pod njimi rožnata mesta brez pigmenta. Ne-



pigmentirana mesta, npr. pri liscih, so bolj občutljiva kot pigmentirana.

Povzročitelj lahko v krastah ostane do treh let.

Diagnosticiramo na podlagi anamneze (lastnik pove, da je bil konj na paši v deževnih dneh), kliničnega pregleda živali in s pomočjo laboratorijskih preiskav.

Zdravljenje: zelo pomembno je, da najprej spremenimo bivalne pogoje – živali damo v suh prostor in jih zaščitimo pred insekti. Zatem previdno odstranimo kraste, in sicer se tega odstranjevanja lotimo na mestu, ki je pralno, da ga lahko umijemo in razkužimo. Spremenjena mesta premažemo z antibiotičnimi mazili in živali nudimo sistemsko terapijo.

Če spremenimo pogoje, bolezen včasih sama po sebi po 4 tednih preneha.

“FREE STYLE – non-formal learning in YOUTH”

Seminar o neformalnem učenju v programu MLADINA

Nataša Konečnik - Vidmar

Neformalno učenje postaja vedno bolj aktualna tema v mladinskem delu, zato so se v treh nacionalnih agencijah programa Mladina odločili, da pripravijo seminar »free style«. Na seminar vabijo udeležence

iz Evropski uniji novo priključeni državi, saj sklepajo, da imajo državljani teh držav podobne izkušnje in predstave o neformalnem učenju. Seminar je namenjen vsem, ki bi radi delili pomen neformalnega učenja

med različnimi narodi, reflektirali neformalno učenje in njegov vpliv v programu Mladina, raziskali pomen neformalnega učenja na življenje posameznika, se radi navdušili nad različnimi praktičnimi primeri

neformalnega učenja. **Seminar bo potekal od 11. do 15. novembra na Poljskem.** Celoten razpis in prijavnica sta na voljo na spletni strani <http://mladina.movit.si/razpisi>. Rok za prijavo je 15. september 2006.

e-mail: slovenjgradec@borzaznanja.mss.edus.si

BORZ ZNANJA

SLOVENJ GRADEC
tel. 02 88 38 30

Naši člani ponujajo znanja:

- lektoriranja,
- slovenščine,
- matematike,
- fizike in kemije,
- računovodstva,
- izdelovanja nakita,
- šivanja krpank (patchwork),
- pletenja copat iz vrvic,
- vezenja,
- igranja na kitaro in klavir,
- glasbene teorije,
- španščine,
- angleščine in nemščine,
- klekljanja,
- kaligrafije,
- šivanja in krojenja,
- snemanja z video kamero,
- računalništva in uporabe medmrežja.

Borza znanja

Brezplačno lahko postane član Borze znanja Slovenj Gradec tudi vi. Obiščite nas v prostorih Javnega zavoda MOCIS na Partizanski poti 16 ali nas pokličite na telefonsko številko 02/88 46 402. Dejavnost in ponudbo Borze znanja lahko spremljate tudi na naši spletni strani: www.borzaznananja.si.

Prevod in priredba: Neda Mandl, dr. med., specializantka javnega zdravja, Zavod za zdravstveno varstvo Ravne

Ob letošnjem svetovnem tednu dojenja, katerega tema in naslov je **Dojenje - na poti k avtonomiji**, vas želimo opozoriti, spodbuditi in spomniti na to, kako je dojenje pomembno. Svetovni teden dojenja je bil od 1. do 7. avgusta, mednarodni dan dojenja pa 2. avgusta 2006.



Letošnja tema daje poudarek promociji materinega mleka in dejstvu, da ne bi smelo biti reklamiranja umetnega mleka, kadar je dojenje mogoče, saj je materino mleko najboljša hrana vsakega malčka. Na uspeh dojenja vpliva kombinacija različnih dejavnikov in se začne ravno z vedenjem, da je materino mleko najboljšo, kar lahko dobi novorojenček.

Kako se pripravimo na uspešno dojenje?

Ženskam, ki zares želijo dojeti, ob podpori družine, prijateljev in zdravstvenih delavcev običajno to tudi uspe. V porodnišnici so babice in zdravniki lahko v veliko pomoč, kasneje na domu pa tudi patronažne sestre. Za uspešno dojenje so velikega pomena nasveti in pogovori z mamicami, ki so dojile ali še vedno uspešno dojijo. Pomembno pa je, da mamice poskrbijo tudi zase, jedo zdravo prehrano in pijejo dovolj tekočine. Doječa ženska potrebuje več kalorij na dan kot v nosečnosti, pomemben pa je tudi počitek.

V porodnišnici

Kmalu po porodu je idealni čas za začetek dojenja. Zdravnik in babica opazujeta in pri dojenju pomagata z uporabnimi nasveti. Razlog, zakaj dojenje ne uspe, je ponavadi v slabem začetku, pomanjkanju podpore, pomanjkanju informacij o uspešnih načinih dojenja, hitra

in trajajoča ločitev mamice in otroka, dodajanje stekleničke ... Če se ženske dojenja bojijo, imajo ponavadi več problemov in manjšo produkcijo mleka ali pa hitro obupajo. V redkih primerih je vzrok za neuspešno dojenje lahko tudi fizičen. Ti vzroki morajo biti raziskani. Poudarimo pa naj, da tudi ženske, ki jemljejo protitbolečinsko terapijo, lahko dojijo.

Po vrnitvi domov

Ženske po vrnitvi domov potrebujejo podporo družine in prijateljev. Važno je, da ob prvih težavah mami ne svetujejo, da preneha dojeti. V prvih tednih je pomoč pri kuhanju, čiščenju, tekanju po opravkih in skrbi za starejše otroke več kot dobrodošla.

Svetovna zdravstvena organizacija priporoča izključno dojenje do šestega meseca starosti otroka, ob dodajanju druge hrane pa še najmanj do enega leta starosti.

Prednosti dojenja

Mamino mleko je najboljša hrana, saj je prilagojeno potrebam novorojenčka (po vsebini in količini) ob rojstvu in po njem. Kljub naporom narediti dobro umetno mleko še vedno velja dejstvo, da je mamino mleko najboljše prebavljivo in najprimernejše. Ko se mamica odloči, da bo dojila, naredi življenjsko odločitev, ki pozitivno vpliva na njeno zdravje in zdravje celotne družine.

Zakaj je materino mleko koristno?

Materino mleko ima edinstvene sestavine. Kolostrum, prvo mleko, je nabito s protitelesi, ki se bojujejo proti boleznim. Ta protitelesa varujejo pred dihalnimi in črevesnimi infekcijami. Formule umetnega mleka tega ne vsebujejo. Kolostrum je zelo lahko prebavljiv.

Med drugim in petim dnevom po rojstvu otroka se kolostrum spremeni v bolj zrelo mleko. Vse hranljive snovi, ki

jih v prvih šestih mesecih življenja potrebuje otrok za zdrav telesni in duševni razvoj, so v materinem mleku v naravnem razmerju. Proteini v tem mleku so zelo lahko prebavljivi, zaradi tega imajo dojeni novorojenčki mehkejše blato. Materino mleko vsebuje tudi maščobe, ki so pomembne za dober razvoj možganov in vida. Ti učinki se kažejo tako v otroštvu kakor v odrasli dobi.

Dokazano je, da imajo do šestega meseca starosti dojeni otroci manj alergij na hrano. Pasivna imunost (protitelesa, prenesena z mame na otroka) pomaga otroku razviti lastni imunski sistem, kar tudi pripomore k boljši odzivnosti dojenčka na cepljenje.

Doječi otroci hitro razvijejo uravnavanje in kontrolo apetita, le-ta lahko vpliva na manj debelosti v odrasli dobi, posledično pa tudi na povečan krvni tlak in diabetes tipa 2.

Kako dojenje vpliva na mamico?

Hormon oksitocin, ki spodbuja krčenje maternice, se izloča tudi ob sesanju in zmanjšuje krovitve po porodu.

Mamice, ki dojijo, v 3-6 mesecih izgubijo več kilogramov kakor mamice, ki ne dojijo. Produkcija mleka namreč mobilizira zaloge, ki so se nabrale med nosečnostjo. Dojenje porabi še dodatnih 500 kalorij. Ponovimo pa naj, da morajo mamice jesti zdravo hrano in piti dovolj tekočine.

Nivo estrogena med dojenjem je nizek, zato je dojenje varovalni dejavnik pred rakom dojke, maternice in jajčnikov. Seveda pa je to povezano s tem, kako dolgo dojimo. Dojenje zmanjša tudi nastanek osteoporoze.

Za konec in najbolj pomembno pa je vsekakor mamino nemerljivo veselje ob rasti in razvoju njenega otroka. Dojenje je čudovito dogajanje med materjo in otrokom. Pomembno je, da se zavedamo, da dojenje ni le prehrana, temveč je pomemben tudi stik med mamo in

otrokom, zato se mamicam, ki ne morejo dojeti, priporoča, da imajo otroka pogosto v naročju, saj ta stik vpliva na njegov razvoj in na pozitiven odnos med starši in otrokom.

Pa še nekaj: materinega mleka nikoli ni treba pripravljati, kar prihrani veliko časa. Vedno in kamor koli greste, ga imate s seboj. Materino mleko je čisto, primerno toplo, vedno pri roki in navsezadnje tudi mnogo cenejše od umetnega.

Kako je pri nas na Koroškem?

V slovenjgraški porodnišnici je bilo v letu 2005 777 porodov. Od tega je bilo zelo visoko začetno dojenje – po podatkih iz naše porodnišnice za leto 2005 je bilo v času bivanja v porodnišnicah dojenih 82 %, delno dojenih pa 13 % novorojenčkov. Nedojenih je bilo 5 % otrok, in še to v večini zaradi premestitve v Ljubljano ali zaradi mrtvojenosti.

Pri dojenju lahko nastopijo težave, kot so ugreznjene ali razpokane bradavice, vnetja dojk, odsotnost ali nezadostna količina mleka, majhen delež mamic pa mleka nima zaradi določenih genetskih lastnosti. Zaradi tega je vsekakor potrebno poudariti, da mamica, ki iz kakršnega koli razloga ne more dojeti, ne sme biti zaskrbljena, saj lahko otroka v tem primeru nahrani tudi s preparati, ki nadomeščajo materino mleko. Preveliko siljenje k dojenju ni dobro, saj lahko že to vodi v neuspeh. Vsekakor pa je priporočljivo, da mamice najprej začnejo z dojenjem.

OTROK RAZMIŠLJA

Majhen sem,
srečen,
sončen in nasmejan!
Zdrav sem – vedno razigran.
Ko sem bolan –
sem s skrbjo in
ljubeznijo obdan.
Ko odrastem, se šele zavem –
da zaupam VAM –
ODRASLIM LJUDEM

Gozdarski dan v Črni na Koroškem

— Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Črna na Koroškem je bila že v preteklosti poznana po gozdarstvu. Območje črnjanske občine spada med najbolj gozdnate predele Koroške in tudi Slovenije. V bogatih gozdovih Smrekovca, Pece, Olševe in Uršlje gore so služili številni gozdarski strokovnjaki in gozdni delavci. Med njimi je bilo tudi mnogo gozdnih delavk. Svoje znanje in spretnosti so vsi s pridom uporabljali pri vsakdanjem delu, moški pri sečnji, spravilu in transportu lesa, ženske pa predvsem pri gojitvenih in varstvenih delih. V Črni na Koroškem pa so že pred pol stoletja spoznali, da je lahko gozdarski in rudarski kraj tudi turistično zanimiv. Črnjani, med katerimi so bili člani turističnega društva, gozdarji, kmetje in drugi, so sklenili, da je potrebno kraj na koncu sveta približati širši javnosti. Pred enainpetdesetimi leti so okrog 15. avgusta organizirali 1. turistični teden v Črni na Koroškem. Ta turistična prireditev je postala tradicionalna. Njen program so vedno popestrili tudi gozdarji. Vrsto let so pod vodstvom GG Slovenj Gradec, predvsem pa črnjan-

skih gozdarjev, pripravljali gozdarska tekmovanja, po reorganizaciji gozdarstva pa to družno opravljajo gozdarji in gozdarke ZGS, OE Slovenj Gradec – s črnjanskimi krajevnimi gozdarji in GG Slovenj Gradec na čelu.

Letos je gozdarski dan potekal 19. avgusta v okviru 51. turističnega tedna v Črni na Koroškem. Na nogometnem igrišču je bilo živahno že v zgodnjih dopoldanskih urah. Kljub nekajdnevni pripravi je bilo potrebno pred pričetkom uradnega dela prekontrolirati, ali so vsi objekti za tekmovanje v gozdarskih sekaških disciplinah postavljeni po predpisih, sodniki so ponovno pregledali pravila tekmovanja, živahno je bilo pred brunarico trgovine Les (GG Slovenj Gradec). V brunarici Marijino zavetišče so Slavka, Olga in Valerija pripravile ogenj za »friko« – staro »holcarsko« jed iz koruznega zdroba, »grumpov« (ocvirkov) in s topljenim sirom. V velikih kotlih je živahno vrel divjačinski golaž po receptu Plaznikove gospodinje iz Bistre. Svojo stojnico so zasedli Hlevnikovi iz Jazbine, ki so s seboj prinesli zelo dobre domače jedi in zdravilni »šnops«, mi pa smo pri-

pravili panoje s predstavitvijo Zavoda za gozdove Slovenije. Predhodno so se uigravali muzikanti ansambla Šenk, za zabavo je poskrbel tudi dvakratni svetovni prvak na frajtonarici Boštjan Konečnik.

Tekmovanja v sekaških disciplinah se je udeležilo 33 tekmovalcev, med katerimi so bili tudi gozdni posestniki in lučke »volcarce«. Lastnike gozdov je zastopala ekipa ZGS, OE Slovenj Gradec. Gozdarski dan in gozdarsko tekmovanje je uradno otvoril župan občine Črna na Koroškem Janez Švab (pred županovanjem tudi gozdar v Črni na Koroškem). Tekmovalci in tekmovalke so preizkusili svoje znanje v naslednjih sekaških disciplinah: menjavanje verige in obračanje letve, kombinirani rez, prečni rez na podlagi, zasek in podžaganje, kleščenje ter podiranje na balon. Vse te discipline morajo gozdni delavci in lastniki gozdov, ki sami izvajajo dela v gozdu, dobro obvladati, saj so dobro izvedene faze sekaškega opravila garancija za varno delo v gozdu. Ekipe so prišle iz Šoštanja, Luč, Gornjega grada, Ljubnega ob Savinji, Črne na Koroškem, Slovenj Gradca, Radelj in Mislinje. Tekmovalce in obiskovalce sta med tekmovanjem vzpodbujala direktor

GG Slovenj Gradec Silvo Priteržnik in Milan Tretjak, vodja ZGS, Območne enote Slovenj Gradec. Poleg gozdarskih gadov pa so lahko tekmovali tudi obiskovalci, ki so pokazali svoje spretnosti v metanju iz vej spletenih obročev. Najboljšega med njimi je čakala lepa, predvsem pa okusna nagrada – hleb domačega črnega kruha in domača salama. Tekmovanje je bilo izvedeno profesionalno. Tekmovalci so v vse discipline vložili veliko truda, saj so vse čakale lepe nagrade. Posamezno je bil najboljši Franc Adamič (GG Slovenj Gradec, PE Črna), družbo sta mu delala Janez Solar iz Ljubnega na 2. mestu in na 3. mestu Stanko Goličnik (Šoštanj – Duseti). Najboljše ekipe so bile ekipa Šoštanj – Duseti (1. mesto), ekipa iz Ljubnega (2. mesto) in ekipa iz Krnic – Luče (3. mesto).

Številni obiskovalci so bili zadovoljni s predstavitvijo posameznih del v gozdu, predvsem pa s tekmovalno zagnanostjo in prijetnim druženjem z vsemi tistimi, ki imajo radi gozd in delo v njem. Vsem, še posebno pa sponzorjem in donatorjem, ki so pripomogli, da je letošnji gozdarski dan uspel, se v imenu organizatorjev prav lepo zahvaljujem!



Poslovni pogovori



Puba Sušel s svojim »oldtajmerjem« iz leta 1938



Tone Strgar je skrbel za pravilne rezultate tekmovanja



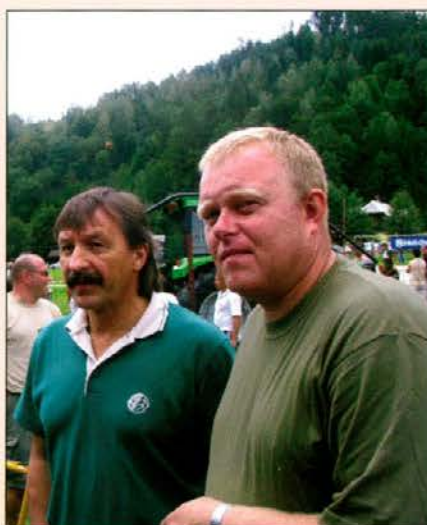
Prijeten stisk rok aktivnega in upokojenega gozdarja



Na prizorišču je bil predstavljen tudi nov gozdarski traktor



Levo gozdar Branko Arl in desno župan občine Črna Janez Švab, prijetno razpoložena na uspeli prireditvi ob »Dnevu gozdarstva« v Črni.



Prireditve sta z zanimanjem spremljala tudi vodja ZGS Milan Tretjak in Vodja črnjanske enote ZGS Milan Golob



Lučke »volcarke« pred pričetkom tekmovanja



Tekmovalci ob zaključku prireditve

Dan gozdarjev v Črni na Koroškem

Franc Jurač

Gozdarji so na dan gozdarjev v Črni na Koroškem povabili tudi svoje poslovne partnerje in sodelavce. Nekaj smo jih povprašali o njihovih poslovnih vezeh z družbo Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec.

Plod slovenskega razvoja – traktor LIMP

Na letošnjem gozdarskem dnevu v Črni so si obiskovalci lahko ogledali traktor LIMP, ki je plod razvojnega dela slovenskih strokovnjakov. O traktorju smo se pogovarjali z Natalijo Potočnik Jerman, direktorico podjetja LIMP, d. o. o., Ptuj, ki te traktorje tudi prodaja.

»Traktor LIMP je plod razvoja slovenskih strokovnjakov in ima vgrajene tudi že preizkušene komponente drugih proizvajalcev, npr. Perkins, katerega izdelujejo svetovno poznani proizvajalci traktorjev. Naš traktor je produkt nove generacije, ima evropsko homologacijo in se prodaja v deželah Evropske unije. Nekaj smo jih prodali na Madžarsko, Slovaško, Češko, Hrvaško, Srbijo in Črno goro.

Trenutno montiramo novo montažno linijo, kjer bomo delali traktorje za srbski trg. Vse napore smo letos usmerili na zahodna tržišča, izključno za

avstrijski in nemški trg. Proizvodnja traktorjev je na Ptuj in je na ogled potencialnim strankam, ki se lahko prepričajo o naših zmogljivostih kot enem najvažnejših argumentov, za katere tudi jamčimo. Ob tem pa bi še omenila, da je naša konkurenčna prednost, da je proizvodnja pri nas v Sloveniji, kar pomeni, da je rezervni del na razpolago v vsakem trenutku. Zagotov-

ljeno pa imamo tudi servisno službo, ki v 24 urah popravi traktor, za ta čas pa nudi nadomestni stroj.

Za naše nove traktorje je že veliko zanimanje, kar potrjuje njihova kvaliteto in sposobnost.«

Dvanajstletno sodelovanje Štajerlesa z Gozdnim gospodarstvom Slovenj Gradec

Bogomir Janžekovič, lastnik firme Štajerles na Ptuj: »Naše podjetje uspešno posluje že dvanajst let. Del svojih prostorov, trgovino, smo oddali v najem slovenjegraškemu Gozdnemu gospodarstvu, ki danes uspešno trži svoje lesne proizvode na območju cele Slovenije in v tujini. Naše sodelovanje se krepi tudi z našim solastniškim deležem v Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec.«



Natalija Potočnik Jerman: »Veseli smo, da je za naše traktorje toliko zanimanja.«



Bogomir Janžekovič

ANKETA

Med gozdarji, ki so sodelovali na tekmovanju in pokazali znanje v gozdarskih veščinah, smo naredili anketo in jih malce povprašali o tej prireditvi.



Franc Adamič, GG Slovenj Gradec: »Veseli sem, da sem dosegel prvo mesto. Med tekmovanjem sem poskušal prikazati svoje vsakodnevno delo v gozdu. Nagrade, ki sem jo prejel, sem se zelo razveselil in je velika spodbuda za nadaljnje delo.«

Pavla Voler, Luče: »Na tekmovanju letos sodelujem že drugič. Vesela sem, da smo svoje »holcarsko« delo ženske lahko pokazale v Črni. Doma imamo kmetijo in tudi jaz rada primem za motorno žago in pomagam pri delu v gozdu, kar je za žensko včasih skoraj neverjetno. Mislim, da smo lahko ženske enakovredne moškim pri delu v gozdu.«





Aleš Kotnik, GG Slovenj Gradec, Mislinja: »Na Gozdnem gospodarstvu sem kot gozdni delavec zaposlen že tri leta. Tudi moj oče in dedek sta bila gozdna delavca in šel sem po njuni poti. Delo opravljam z veseljem. Vem, da so nekoč gozdni delavci zelo trpeli pri delu, ko še ni bilo motornih žag. Danes je čisto drugače.«

Ivan Kobolt, GG Slovenj Gradec, Šmartno pri Slovenj Gradcu: »Na Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec sem se zaposlil pred 23 leti. V vseh teh letih sem opravljal razna dela v gozdu, ki so bila lepa, večkrat pa tudi težka. Delo v gozdu je težko v zimskih mesecih, če zapade veliko snega. Delavci imamo dobre medsebojne odnose, vedno pomagamo drug drugemu, če je potrebno.«



DEŽELNA BANKA SLOVENIJE

vedno blizu

Kreditni za občane!

• Naložbeni kredit

Prvi tovrstni produkt v Sloveniji; gotovinski (nenamenski) kredit z ročnostjo do 20 let; ko plačujete hkrati varčujete - odplačujete v obliki naložbeno življenjskega zavarovanja (kreditojemalec je življenjsko zavarovan in plemeniti sredstva v vzajemnih skladih); sodelovanje zanesljivih in strokovnih partnerjev - poleg DBS d.d. tudi KD BPD d.o.o., KD Investments d.o.o. in SLOVENICA ŽIVLJENJE d.d..

• Počitniški kredit

Znesek gotovinskega kredita ali plačila računa znaša od 100.000 SIT do 2 mio SIT; doba odplačila je od 3 mesecev do 2 let, obrestne mere pa so enake za komitente kot za nekomitente DBS d.d..

• Hitri krediti

Tolarski in devizni hitri krediti; ugodnejše obrestne mere; krediti brez stroškov zavarovanja; odobritev brez potrditve kreditne dokumentacije s strani delodajalca; enostavno odplačevanje preko trajnega naloga na osebnem računu DBS.

DBS FON
 ((080 17 55)) www.dbs.si

Deželna banka Slovenije d.d., Kolodvorska ulica 9, 1000 Ljubljana

Z veseljem vas pričakujemo v Poslovalnici Slovenj Gradec z blagajniškimi mesti v Slovenj Gradcu, Dravogradu, Prevaljah in Radljah ob dravi.



LJUDSKA UNIVERZA
 RAVNE NA KOROŠKEM

Ljudska univerza Ravne
 Gačnikova pot 3
 2390 Ravne na Koroškem

Telefon: 821 50 73
 Faks: 821 50 80
 E-pošta: lu-ravne@siol.net

Ljudska univerza Ravne na Koroškem Vas vabi, da se v septembru vključite:

- v 2. letnik Fakultete za upravo – diplomanti višješolskih strokovnih programov poslovni sekretar in komercialist;
- v osnovno šolo za odrasle, ki je brezplačna;
- v srednjo šolo – smer ekonomski tehnik – pogoj je končana OŠ;
- v različne tečaje: za voznike viličarjev, računalništva, tujih jezikov.

Pokličite na Ljudsko univerzo Ravne, tel. 821 50 73.

Prvi hladni dnevi v čebelnjaku

Janez Bauer

Prišli so prvi hladni dnevi, pravzaprav samo jutra, saj nas čez dan sonce še kar lepo pogreje. Narava nam ponuja svoje darove, pobiramo pridelke in si pripravljamo ozimnico. Čebele pa morajo biti že kar nekaj časa pripravljene na hude mrzle dni.



Čedalje manj je sončnih in toplih dni. Cvetijo le še redke cvetlice in čebele na njih nabirajo zadnje koške cvetnega prahu. Za zimo imajo že vse pripravljeno, nakrmiti smo jih namreč morali že do prvih septembrskih dni. Letos je bilo s krmljenjem kar nekaj težav,

saj je bilo v panjih obilo trdega medu. Ves ta trdi med moramo iz panjev odstraniti, saj ni primeren za prezimovanje čebel. Za prehranjevanje s trdim medom čebele potrebujejo veliko vode. Pozimi, ko je zunaj -20 stopinj, je ne morejo nikjer dobiti in tudi trdega medu ne morejo topiti. Čebelja družina tako umira od lakote ob polnih satih trdega medu. Takšen med mora zato obvezno iz panja. Nadomestiti ga moramo s sladkorno raztopino, ki jo čebele primerno zgostijo in shranijo ob gnezdo. To pa lahko naredijo ob toplih dnevih, ko še intenzivno izletavajo. Zato moramo čebelje družine nahraniti do konca avgusta, ko so temperature še primerne za predelavo sladkorne raztopine. Sedaj, ob hladnejših dnevih, čebele izletavajo samo še po vodo in nabirajo cvetni prah. Tega potrebujejo veliko za nego zalege, shranjujejo pa ga tudi za prve pomladanske dni in krmljenje prvih čebel v

prihodnjem letu.

Ni zastoj pregovor, da se čebelarjevo leto začne v avgustu. Kakor poskrbimo sedaj za čebele, tako bodo prezimile in močne (ali pa ne) dočakale prve pomladanske dni. Iz čebeljih družin, ki so prezimile zdrave in imele zadostno količino rezervne hrane, se bo razvila močna družina, ki bo prinesla veliko medu. Iz čebelje družine, ki ima skromno zalogo hrane, pa se bo razvila slaba družina, neodporna na bolezni in kasnila bo v razvoju. Taka čebelja družina je lahko tudi vir bolezni v našem panju in zaradi nje nam lahko propadejo tudi vse sosednje družine. Zato poskrbite, da pojde vsaka čebelja družina v zimske čase z vsaj 13 kg dobro predelanega sladkorja, z veliko zalogo cvetnega prahu in z mlado matico. To je pogoj za uspešno čebelarjenje v prihodnjem letu.

Se vprašate, kako je bilo včasih, ko sladkorja ni bilo na voljo? Takrat pa je cvetela ajda. V Slo-

veniji so včasih na veliko sejali ajdo. Na strnišča požetega žita so posejali ajdo, ki je cvetela vse tja do 9. septembra. Na ajdi so čebele dobile obilo ajdovega medu. Ta med se ne strdi in je odlična hrana za prezimovanje čebelje družine.

Potem pa so se pričele uvajati nove hibridne vrste ajde, ki pa ni več medila. Pa tudi ajde so kmetje sejali čedalje manj, čebelarji pa smo morali poseči po sladkorju, če smo hoteli ohraniti naš čebelji rod. Takšen sladkor, nakrmljen v avgustu, ne pride v med, ki je namenjen za prodajo, zato je vsak strah, da bi jedli ponarejen med, neupravičen. Narava v naših krajih je še dovolj bogata z medenimi viri, da nam za kvaliteto medu ni potrebno skrbeti. Naš med je vrhunske kvalitete, to se bo pokazalo sigurno tudi letos. Ravno v teh dneh potekajo številna ocenjevanja letošnjega medu. O tem, kako se bomo odrezali koroški čebelarji, pa prihodnjič.

Koteljski čebelarji na Ravenskih dnevih

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Čebelarstva družina Kotlje je ena najmlajših čebelarstevskih družin v Sloveniji. V njej so včlanjeni »povoskani« in marljivi čebelarji mojstri z Raven na Koroškem, iz Kotelj in njune okolice dobri dve leti. Poleg marljivega čebelarjenja so si zadali posebno nalogo osveščati javnost

o življenju marljivih krilatih delavk in čebelarstvu. Da jim to uspeva, se lahko prepričate ob prebiranju čebelarstevskih zanimivosti na njihovih lepo urejenih oglasnih deskah. Aktivni so bili tudi na Ravenskih dnevih. Izdelali so lično stojnico – čebelnjak, za katerim so obiskovalcem po-

nudili medene in ostale dobrote. Radi pa so seznanili mimoidoče tudi o življenju čebelje kraljice in njenega spremstva ter čebelarjenju na Koroškem in drugje po Sloveniji s poudarkom na ohranjanju po svetu poznane avtohtone slovenske čebele – kranjske.



Čebelje dobrote in panjske končnice



Sladkosneda



Koteljski čebelarji so se predstavili na letošnjih Ravenskih dnevih

Franc Jurač



Bilo je pred osemdesetimi leti, ko se je v Šmartnem ob Paki v družini, kjer so že bili sestra in dva brata, rodil Franc Gaberšek. Otroška leta je preživel pri babici in dedku v Plešivcu nad Velenjem, potem pa se je preselil k materi v Podgorje, kjer je bil pastir. Pozneje je po kmetijah opravljal razna priložnostna dela.

»Težki so bili časi, ko sem delal v gozdu, pa vendar lepi.«

Leta 1943 ga je zatekla druga svetovna vojna, po koncu pa je moral na dosluženje vojaškega roka v Kikindo ob romunski meji. »Potem pa,« pripoveduje, »sem skoraj štiri leta delal v kamnolomu. Ko so kamnolom zaprli, sem si našel delo med gozdarji. Kar celih 22 let sem bil zaposlen kot gozdni delavec. Težki so bili tisti časi, ko smo delali ročno in še nismo poznali motornih žag. V gozdu je bil zaposlen tudi moj brat. Dolga leta sva skupaj delala v

pohorskih gozdovih pod Partizanko. Takrat gozdni delavci nismo hodili domov po »šihitu«, ampak smo prebivali v kočah, narejenih iz skorje, in si sami kuhali v njih. Največkrat smo jedli žgance, ki so nam dajali moč, da smo lahko opravljali težka gozdna dela.«

Franc Gaberšek uživa zasluženo pokojnino, ki ni velika, je pa z njo zadovoljen.

Zlata poroka Jožefa in Jožefe Vrtič

Besedilo in fotografije: Mihaela Kotnik

Jožef Vrtič je rojen 15. 8. 1922 v Šmarjeti nad Pliberkom staršema Jožefu in Marjeti Vrtič. Bil je njun prvorojeni sin. Do njegovega 5 leta starosti so živeli v Šmarjeti, potem pa so se leta 1927 preselili na Mikčevo kmetijo na Zgornjo Jamnico. Rodili so se še Alojz, Marija, Rozalija in Stanislav. Kmetija je zahtevala delovne roke in Pepi, tako so ga klicali, je moral prvi poprijeti za delo. Po osnovni šoli je ostal na kmetiji in pomagal staršem, bratje in sestre pa so

odšli v dolino v šolo in kasneje v službo.

V času druge svetovne vojne so Pepija odpeljali v Podpeco, da bi pomagal partizanom, a ker je bil naglušen, se je lahko hitro vrnil nazaj domov in dalje delal na kmetiji.

Jožefa Škerget se je očetu Mirku in mami Alojziji rodila 12. 2. 1936 v Mariboru. Tudi ona je bila prvorojenka (kasneje se je rodil še brat Mirko) in tudi njo so klicali Pepca. Odraščala je med vinogradi na Štajerskem in ko je leta 1943 začela

obiskovati osnovno šolo v Svečini, je morala doma kljub temu pomagati v vinogradih, saj je bil oče Mirko odpeljan v nemško vojsko. Vsa leta vojne ga družina ni videla, ko pa se je končno vrnil, je zaradi hude bolezni kmalu umrl. Tako se je Pepca po osnovni šoli zaposlila v zadrugi, da je pomagala preživljati družino. Pri 19 letih se ji je rodila hči Lidija, vendar Pepca s tedanjim fantom ni imela sreče in je ostala sama z otrokom. Leta 1955 je Pepca s svojo nekajmeseč-

no hčerko šla na obisk k prijateljici na Koroško in tam je spoznala Jožefa. S hčerko sta se kmalu preselili na Mikčevo kmetijo, 29. junija 1956 pa sta Jožef in Jožefa sklenila zakonsko zvezo. V zakonu se jima je rodilo še pet otrok: Viktorija, Marjan, Jože ter Jelka in Andreja. Vsi otroci so imeli topel dom in varno zavetje in vsakemu posebej sta bila vedno pripravljena pomagati. Tako so leta minevala in otroci so si ustvarili družine. Danes, po 50 letih njunega skupnega življenja, se je družina povečala za 16 vnukov in 6 pravnukov. In težko bi bilo opisati najsrečnejši trenutek v njunem življenju, saj je vsako rojstvo njunih otrok, vnukov in pravnukov bilo zanju zelo poseben in srečen dogodek. Danes so jima vsi otroci neskončno hvaležni za njun največji dar, ki sta jima ga podarila. Dala sta jim življenje. Vzgojila sta jih v dobre in poštene ljudi in zato se vama vsi iskreno zahvaljujejo.

Danes, ko slavimo vajino zlato poroko, vama želimo še obilo zdravja in skupne sreče, da bi odslej stopala po zlati poti vajinega življenja.

To so želje vseh domačih.



Zlatoporočnica med svojimi najdražjimi

Biserna poroka Angele in Maksa Merkač – Hudopisk

— Helena Merkač

12. avgusta sta v krogu 130 svatov v farni cerkvi na Prevaljah obhajala biserno poroko Angela in Maks Merkač – Hudopisk. Zahvalno mašo je daroval njun sin, duhovnik benediktinec pater Modest – Jernej, slovesnost pa je obogatil cerkveni pevski zbor.

Življenjska pot zakoncev Merkač – Hudopisk je dovolj posebna. Ona je rasla na mogočni Meležnikovi kmetiji na Stražišču pri Prevaljah kot rejenka, on pa je k hiši prišel od Čegovnika na Breznici z namenom, da kot posinovljenec (domačih otrok ni bilo) prevzame posestvo. S tem namenom je tudi končal šentjursko kmetijsko šolo, a ko bi moral zagospodariti, se je začela 2. svetovna vojna. Najprej je bil v nemški vojski, nato pri partizanih, kjer je 24-leten izgubil nogo. Življenje je kljub temu skušalo steči normalno s poroko, z otroki, delom na veliki Meležnikovi kmetiji, a čez čas je vseeno morala priti pomoč. K njim se je priženil Maksov brat Folt in skupno so gospodarili še potem, ko se je Maksova družina preselila v svojo hišo, vse do prezgodnje Foltrove smrti oz. dotlej, da je posestvo prevzel njegov sin Štefi, ki na Meležnikovem gospodarju še danes.

Vse to je Maks popisal tudi v svojem življenjepisu, ki so mu ga njegovi bližnji prav ob biserni poroki izdali v knjižici z naslovom Umiramo, o naši resnici bo pa le malokdo kaj vedel. Kdor pozna Maksa, bo vedel, da mu govorjena oz. pisana beseda ni-

koli ni delala preglavic; ker pa je imel in še ima oči široko odprte tudi za dogajanja v okolju, je o svojih predlogih za izboljšanje stanja s poudarkom na moralnih vrednotah večkrat pisal raznim odborom in časopisom – a žal – psi so lajali, karavana pa je šla dalje. Ko je v zimi 2000 vnučinja Mojca Čeh presodila, »da je škoda dedovih živcev za politiko«, je začel pisati spomine.

V knjigi je Maks popisal svoje življenje od časa, ko se je začel zavedati samega sebe pa vse do današnjih dni, ki jih z ženo Angelo preživljata s skupaj s hčerko Ireno in njeno družino v »Maksovi bajti« na Stražišču. Zapis je kronološki, z nekaj vračanja na že povedano. V grobem ima štiri dele: o Maksovi mladosti in otroštvu pri Čegovniku, vključno s šolanjem v Šentjurju; nato o času pri Meležniku in o vojni; tretji sklop govori o življenju pri Meležniku po vojni in četrti o času, ko sta z ženo Angelo izpregla. Štirje obsežni deli z več kot 100 stranmi, popestrjeni z nekaj dokumentarnimi fotografijami, štiri poglavja nekega življenja v nevsakdanji podobi, pa ne samo avtorjevega. V tej knjigi seveda posredno spoznamo tudi življenja drugih, mnogih že pokojnih in še živih. Zapisi so neprecenljive vrednosti, ker prikazujejo neko dobo, ki nam je po letih blizu, po načinu življenja pa že zelo oddaljena. Še posebno se bodo najbrž ti spomnili dotaknili tistih, ki so ta čas še okusili, in bodo v njih videli tudi sami sebe, gotovo pa bodo znali ta dokument nekega obdobja ce-



Angela in Maks Merkač

niti tudi mlajši. Samo vrednost pa ima tudi način Maksovega pisanja: je osebno, subjektiven, lirski, mogoče že poetičen ...

Res: Meležnikov Maks ni samo duša, ki zadrhti ob lepo zapeti pesmi (petje je vse Čegovnikove pomembno zaznamovalo), ob pogledu na čebele ter lepoto narave in sveta sploh (veliko sta z ženo potovala!), je duša, ki zadrhti ob vsem lepem – in taka

duša se zna izliti tudi na papir. Tako zapisano ni le temeljita, kritična samoanaliza nekega dovolj posebnega življenja, je predvsem tudi zahvala, mogoče celo slavospev Maksovim najbližjim, ki so ga spremljali skozi življenje, posebno ženi Angeli, brez katere tudi on ne bi bil, kar je. Zakoncema Merkač – Hudopisk želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih skupnih let.

Zlata poroka Ivana in Mimike Sovinc

— Besedilo in fotografije: Mihaela Kotnik

»Še na mnoga zdrava leta iz grla vajinega naj bo pesem lepo peta in kolikor kapljic, toliko let Bog vama daj na svet' živeti!« je bilo večkrat izrečeno 24. junija na domačiji Prevalnik pri Ivanu in Mimiki Sovinc v Zgornjem Razborju pri Podgorju pri Slovenj Gradcu. Praznovala sta ta dan 50

let skupnega življenja – zlato poroko. Veliko število svatov se nas je zbralo, njuni otroci z družinami, sestre, brat, sosede, prijatelji in znanci.

Ivan se je rodil 16. julija 1927. leta na kmetiji Prevalnik staršema še petih otrok: Toneta Anice, Mimike, Nežke in Cilke. Kot

mlad fant je že dosti doživel, saj jim je bila med NOB požgana domača hiša. Ko so že postavili na novo ostrejšo hišo, je še enkrat pogorela. S težkim srcem so se morali seliti k sosedu Ramšaku in tam živeti tako dolgo, da so se lahko zopet vselili v obnovljeni dom. Dosti si je skušal že kot otrok, nato pa kot mlad fant leta

1954 izgubil očeta. Nedaleč stran od domačije je živela Novakova Mimika, pridno in pošteno dekle. Vanjo se je zaljubil. Obljubila mu je zvestobo in mu podala roko v cerkvi sv. Danijela na Razborju leta 1956. Minka se je rodila 6. marca 1932 na Novakovi kmetiji Ivanu in Mariji Kotnik. V družini Novakovih

so se rodila še dekleta Urška, Gelička in Štefka ter fant Franci, ki je kmalu umrl. Pred leti se je za vedno poslovila tudi Urška.

Osnovno šolo sta oba zakonca obiskovala v Razborju. Za učenje je bilo takrat malo časa, saj je bilo treba od jutra do večera delati na kmetiji. Ker je bila Novakova kmetija zelo rodovitna, so pridelali mnogo žita, vendar pa je bila zelo težavna za obdelovanje, vse je bilo treba postaviti ročno in s košem na rami. Večina njiv je bila sam breg. Sadje pa je večkrat lepo obrodilo, otrokom je dalo sad dobrih jabolčk, starejšim pa dober koroški mošt.

Iz ljubezni in zvestobe so se v zakon Mimike in Ivana rodili sinovi Janko, Marjan, Drago ter hčerke Ivica, Majda in Danica. Zelo sta srečna, kadar ju obiščejo vnuki, saj jih imata že 18 in 5 pravnukov, pa upata, da bo še kateri osrečil njuna srca. Pridno sta vsa ta leta gospodarila na kmetiji in iz ljubezni do zemlje nekaj celo dokupila, zdaj pa vse to skrbno obdeluje sin Marjan z družino, ki je lani dobil kmetijo v svoje roke.

Poleg svojih otrok sta Sovinčeva



Zlatoporočena Ivan in Mimika, njuni otroci, sestre in brat ter Katica pred oltarjem sv. Danijela

vzela v topel dom tudi komaj pet let staro rejenko Katarino Plešnik, ki še danes živi z njima in pomaga pri domačih opravilih. Večkrat so se nad njimi zgrnili temni oblaki, vendar sta jih s potrpežljivostjo in ljubeznijo premagala.

Zlatoporočena izhajata iz družin, kjer se je veliko prepevalo, zato še danes oba s srcem in veseljem prepevata na koru domače cerkvice sv. Danijela, tako

pa tudi njuni otroci, ki živijo v tem kraju. Zlato poroko sta slavila v tej isti cerkvi. Najprej ju je civilno poročil podžupan mestne občine Slovenj Gradec g. Jože Jeromel, nakar je sledila cerkvena poroka in med našo tudi prvo sveto obhajilo, ki ga je prejel vnukec, Marjanov sin. Pred Bogom ju je ponovno zvezal g. poddekan Leopold Korat. Po končanem obredu smo odšli v gostišče Pečoler, kjer smo ob

zvokih ansambla Kar bo, pa bo plesali in peli do zgodnjih jutranjih ur.

Naj vama še na mnoga, mnoga zdrava leta služi zdravje sreča, naj vama rože na oknih cveto, ptice na vejah pojo, naj bo iz vašinih grl, še mnogokrat pesem lepo zapeta. Naj vaju Bog živi še mnogo, mnogo dni!

Drugi literarni piknik pri Vančyju

Mihaela Lenart

Literarna sekcija »Beseda« je, odkar se literati sestajamo, priredila že drugi piknik, in

sicer 5. avgusta letos pri podpredsedniku Janezu Juriču v Trbnjah.

Pripravili so odlično pojedino, Vančy, ki je član Društva rejcev malih živali Koroške,

pa nam je razkazal svoje male živali, med katerimi ima največ kuncev. Poleg velikih kuncev ima še majhne najčke, stare sorte čopastih kokoši, in svoj ribnik.

Na našo željo nas je s svojim čolnom zapeljal tudi po reki Dravi. V prvi vožnji je krmaril njegov vnuk osnovnošolec Klemen, drugo vožnjo pa je zaveslal Vančy. Moram priznati, da me je bilo kar strah, ker je reka precej široka, čeprav mirna. Nekaj udeležencev piknika pa si na čoln ni upalo in so nas raje gledali z brega.

Na zaključku piknika nam je Vančyjeva desetletna vnukinja zapela nekaj mornarskih pesmi, kar je ljubko popestrila z zanimivimi gibi rok. Čas v tako prijetnem vzdušju je hitro minil in za mano je bil sem spet en lep in razburljiv dan.



Literati pri Vančyju

Jože Potočnik, prof.

Ivan Pačnik je prijeten in zanimiv sogovornik. Njegov dober spomin sega v zgodnja otroška leta, ko sta oče in mati z veliko ljubeznijo skrbela za štiri otroke, iskala delo in zaslužek za preživetje. To je bil predvsem za delavsko družino čas bede in pomanjkanja, zlasti med obema vojnama. Živo se spominja partizanskih let, povojnega obdobja in vojaškega službovanja v mnogih krajih v takratni Jugoslaviji. Zanimiva je njegova pripoved o delu in življenju, ki ga je preživel z odredom JLA na Sinaju ter v teritorialni obrambi v domačem kraju. Ivan Pačnik je z vztrajnim, napornim in poštenim delom prešel pot od pastirja do majorja. Prijetno me je presenetilo njegovo sistematično urejeno slikovno in pisno gradivo o življenjski poti.



Ivan Pačnik je upokojeni major, je član Odbora 11. SNOUB Miloša Zidanška in Pohorskega odreda, član borčevske organizacije, redno spremlja dnevni tisk in druge medije, posebno pozornost pa posveča TV - 15, Svobodni misli. Ob jubileju mu čestitamo člani borčevske organizacije in prijatelji in mu želimo še mnogo zdravih let v krogu svoje družine na Tomšičevi v Slovenj Gradcu.

Rodil se je 23. julija 1926 v Podklancu. Oče je delal v Gollovi tovarni mazil v Dravogradu. Posebno znan je izdelek kolomaz za kmečka vozila. Lastnik »šmir fabrike« je bil bratranec slovenjgraških Gollov. Mati je bila varuška pri tamkajšnjem živinozdravniku.

Družina Pačnik se je pozneje preselila v Stari trg pri Slovenj Gradcu. Oče se je zaposlil na Štajnerjevi – Marčičevi žagi, nato v tovarni meril. Ivan Pačnik prizadeto pove: »Oče je iskal vsako delo in se zaposlil tam, kjer ga je dobil. Zaradi tega smo se morali večkrat seliti. Do mojega sedmega leta smo menjali kraj bivanja trikrat.«

Ivan je začel obiskovati osnovno šolo v graščini Rotenturn v Slovenj Gradcu leta 1933. Poleg šolskih obveznosti je opravljal delo pastirja na bližnjih kmetijah, »tudi pri Uršičevi mami«. Kot šestnajstletni mladenič se je leta 1942 zaposlil v tovarni meril, kjer je končal poklicno šolo lesarske stroke. Bil je to čas narodno-osvobodilnega boja in s pomočjo terenskih aktivistov je odšel v partizane maja leta 1944, star 18 let. Njegova enota je bila 11. SNOUB Miloša Zidanška, domačini so jo imenovali Pohorska brigada. Živo se spominja dogodka na Rogli, ko je angleško letalo odvrгло partizanom vojaško pomoč v orožju. In konec junija je doživel boj s sovražnikovo kolono v Mislinjskem jarku. »Poslovili smo se od Pohorja z bojem v Mislinjskem jarku«, je njegov prispevek v knjigi Spomni se, tovariš ..., ob 15-letnici Zidanškove brigade, 1959.

Ivan Pačnik je postal kurir v Štabu brigade julija 1944, sodeloval pri osvoboditvi Gornje Savinjske doline, prešel Savo in se boril na Dolenjskem. Zidanškovo brigado je takrat obiskal komandant GŠ Slovenije Franc Rozman – Stane. Po povratku v Savinjsko dolino je bil Pačnik drugič ranjen na Čreti. Zgodilo se je tudi, da je po spopadu s sovražnikom borec izgubil zvezo s svojo enoto. »To sem doživel tudi sam in štiri dni sem ranjen preživel v zapuščeni hiši in zaužil nekaj žlic fižola. Sredi aprila 1945 sem bil dodeljen Šlandrovi brigadi. Vojna se je bližala h koncu. 11. maja smo se znašli v Velikovcu. Vojaške operacije druge svetovne vojne v Evropi so se končale na območju naših krajev, v treh doli-

nah slovenske Koroške. Umik z avstrijske Koroške nas je borce in prebivalce močno prizadel«, pripoveduje Ivan Pačnik. Tudi Šlandrova brigada se je nekaj časa zadrževala v Ivniku (Eibiswaldu), nato pa z drugimi slovenskimi enotami potovala v Vojvodino.

Pačnik pove, da je prvič sodeloval na volitvah za Zvezno skupščino DFJ v Senti, 11. novembra 1945.

Po osvoboditvi se je šolal v Zrenjaninu in Varaždinu, oficirsko šolo je končal v Sarajevu leta 1950. Služboval je v

različnih krajih po tedanji Jugoslaviji. Poročil se je z domačinko Ido Večko iz Završ, ki je delala v slovenjgraški bolnišnici. V družini sta odraščali dve hčerki.

Ivan Pačnik se s ponosom spominja na čas, ko je bil leta 1958 v četrti izmeni v odredu JLA in izpolnjeval naloge na Sinaju, v Egiptu, pod vodstvom OZN. »Kontakte sem imel z egiptovsko policijo, ne pa s civilnim prebivalstvom. Bolj redko smo se srečali s potujočimi nomadi – beduini, ki so potovali mimo kraja El Ariša.«



Po vrnitvi s Sinaja je pet let služboval v Podravini, ob madžarski meji. Ob koncu decembra leta 1964 je bil končno razporejen v Črno na Koroškem, blizu rojstnega in domačega kraja. Tu je z družino preživel osem let. V teritorialni obrambi Dravograd in Slovenj Gradec je delal od leta 1972, nato od maja 1975 do septembra 1979 pa kot poveljnik Občinskega štaba TO Slovenj Gradec, ko se je upokojil. Za delo na prehojeni poti je prejel številna vojaška odlikovanja, spomenice in plakete. Naj naštejemo le nekatere: red za hrabrost 1946, medalja za hrabrost 1946, medalja za vojaške zasluge 1956, medalja v službi miru 1958, red za vojaške zasluge s srebrnimi meči 1962, red za zasluge za narod s srebrno zvezdo 1972, red za vojaške zasluge z zlatimi meči 1980, srebrna in zlata plaketa ZRVS 1975, 1980 in druga priznanja in spominske znake.

Martina Cigler

Na Ravnah na Koroškem se je dne 25. 8. pričela razstava koroških rezbarjev, kjer so gostili tudi kolege iz drugih krajev Slovenije ter nekaj iz tujine. Razstava je vsekakor vredna ogleda.

V okvirju koroškega kulturnega poletja pa nam je 28. 8. večer popestril priznani godalni kvartet Tartini, ki nam je predstavil skladateljska dela W. A. Mozarta in L. van Beethovna.

Kvartet Tartini deluje pod tem imenom od l. 1990. V kvartetu so zbrani izvrstni glasbeniki, priznani solisti in pedagogi. V zadnjih nekaj letih delovanja so postali ambasadorji

slovenske kulture na domačih in tujih koncertnih odrih. Kvartet Tartini sestavljajo: Mi-

ran Kolbl – 1. violina, Romeo Drucker – 2. violina, Alexander Milošev – viola in Miloš

Mlejnik – violončelo.



Skrinjo so izdelali dijaki 3. b letnika mizar-tapetnik Poklicne gostinske in lesarske šole Šlovenj Gradec v šolskem letu 2005/06, mentor: Maks Arih.



Avtor: Radovan Gros, Malečnik 2003

Jubilejni lovski rog

Helena Merkač

4. julija letos je v Šmartnem pri Slovenj Gradcu v svojem 4. letu izhajanja izšla 4. številka glasila Lovski rog, ki ga izdaja Lovska družina Golavabuka. Je posebna številka ob 60-letnici tega društva, zato je tudi izredno bogata, tako s fotografijami (ljudi, živali, narave sploh) kot po obsegu (z dobrimi 130 stranmi) in po vsebini. V bistvu je dvodelna, saj se zapisano najprej nanaša na obdobje 60 let, v zadnjem delu pa je le pogled na leto 2005.

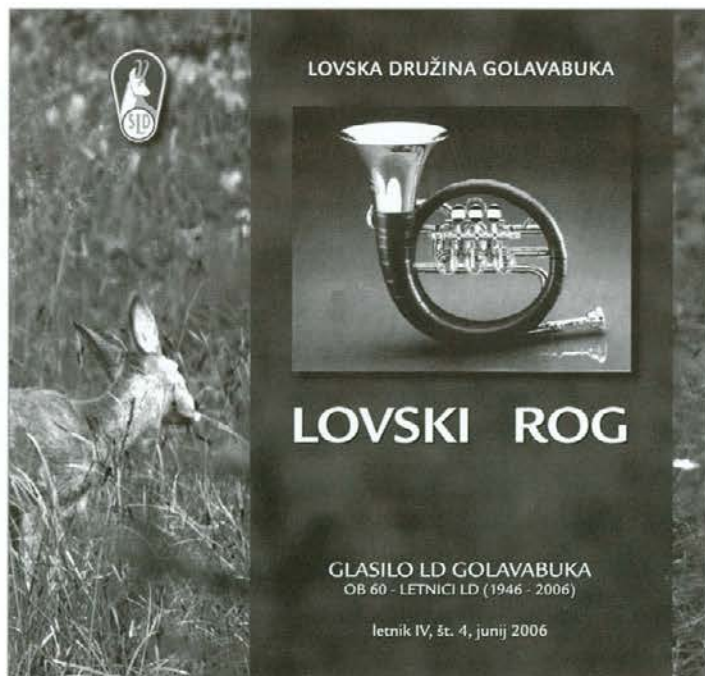
Kot se za slavnostno izdajo spodobi, so na začetku zapisi ob jubileju (predsednika Družine Jožefa R. Graha, predsednika Lovske zveze Slovenije Bogdana Mahneta, župana Slovenj Gradca Matjaža Zanoškarja ter predsednika Koroške lovske zveze Dušana Leskovca). V nadaljevanju najdemo nekaj zapisov, ki se nanašajo na lovstvo na splošno (Lovstvo v preteklosti, Zavetniki lova, Strelstvo nekoč in danes; Kinologija, Lovska zveza Slovenije), nato pa je zapisano nekaj o golavabuški družini. Zgodo-

vinar Jože Potočnik predstavi dvorce v njenem lovišču ter njene dosedanje publikacije. Obsežnejši so zapisi Predstavitev lovišča in društvena dejavnost, Povezava s posestniki in krajanji (razberemo lahko, da je z vsemi odlična), Gospodarjenje z divjadjo od 1946

do 2006 (temeljito, po vrstah živali, s tabelami in grafikoni) ter kronika 60 let (avtorji so Jožef R. Grah, Ožbalt Fajmut, Boris Flogie, Marjan Obreza in Vlado Marzel). V sliki in besedi sledi predstavitev starešin, nato gospodarjev, tajnikov, blagajnikov, prikazano je gi-

banje članov, pridan je seznam preminulih – vse za vseh 60 let. Sem bi lahko prišteli še kroniko v verzih spod peresa Stanke Potočnik in spominska zapisa dveh lovcev (To se je v naših lovskih vrstah nekoč zares zgodilo ...).

Zadnji razdelek publikacije se nanaša na leto 2005 ter postreže s članstvom 2005/06, prejemniki odlikovanj in s celovito predstavljenim gospodarjenjem v preteklem letu (razna poročila, tudi o sodelovanju Družine z vrtcem, zapiski, ocene trofej – srnjakov, opravljene ure, predstavitev častnih članov in jubilarov, seznam dobitnikov priznanj ...). Glasilo se zaključi s planom odstrela za letošnje leto in – uredniški odbor je poskrbel za vse – s šaljivo kroniko. Golavabuka je nedvomno lovska družina, ki se je zavedala svojega poslanstva v preteklosti in se ga zaveda danes, hkrati pa z ohranjanjem spomina, kot se kaže tudi v jubilejni publikaciji Lovski rog, skrbi tudi za prihodnost. Čestitke!



Naslovna stran

Moji spomini na Prežihovega Voranca

Rok Gorenšek

Voranca in vse Prežihove »pobe«, Lojzna, Gusteljna in Anzana, poznam že od rane mladosti. Bili so bratrance moje mame Lucije Gorenšek, roj. Kuhar. Po njenem očetu Lenartu Kuharju, bratu Vorančevega očeta Anzana (Ivana), lastnika Prežihove bajte na Prežihovem vrhu pri Kotljah.

Za pisanje me je navdušil sam Vornac, ki mi je priporočil, da moram v življenju veliko brati, študirati, predvsem njegove knjige in dela. Rekel mi je, da moram sam »pogruntati« in spoznati, kdo so osebe, ki živijo v knjigah, in katerih življenje bo tako večno. Voranc je bil zelo pošten in pravičen človek, zato je želel, da tudi jaz ostane tak, zmeraj, v vseh situacijah, ki bi nastale, pošten in pravičen, predvsem pa odločen Slovenec in socialist.

Voranc me je takoj po vojni leta 1947, ko sem se vrnil iz ruskega ujetništva, osebno pripravil do tega, da sem se zaposlil pri takratnem Gozdnem gospodarstvu v Slovenj Gradcu v planskem oddelku. Obenem me je predlagal za tajnika Električarskega odbora Kotlje in Sele in mi predal funkcijo, ki jo je sam uspešno zaključil. Vključil me je tudi v odbor za postavitve Zadrúžnega doma v Kot-

ljah, kjer sem po njegovi smrti prav tako nadaljeval z delom do dograditve doma.

14. aprila 1948 so bile v Sloveniji ustanovljene Splošne kmetijske zadruge z omejenim jamstvom za kmete. Junija 1948 me je Voranc poiskal na Gozdnem gospodarstvu v Slovenj Gradcu in me prepričal, kljub temu da sem bil določen za gospodarsko šolo v Postojni, kamor bi moral oditi jeseni leta 1948, da sem prevzel mesto plačanega predsednika novoustanovljene Kmetijske zadruge v Kotljah. Čeprav sem si želel postati gozdar in so mojo odločitev za gozdarstvo podpirali takratni direktor Pučko, ing. Martin Potočnik in drugi na Gozdnem gospodarstvu, je ostal Voranc neomajen in je zahteval, da prevzamem delo na Hotuljski kmetijski zadrugi. Kmetijsko zadrugo v Kotljah sem uspešno vodil do leta 1961, do združitve kmetijskih zadrug Mežiške doline v KZ Prevalje; največje napake, ki jo je naredila takratna oblast.

Voranc je bil skupaj s svojo ženo Micko častni svat na moji »ovseti«, ki je bila pri Toniju v Kotljah. Slika moje poroke je v Prežihovi bajti. Poročili smo se trije pari: poleg mene še moja sestra Vužnikova Pepca s Fran-

cem Večkom, Ledinekovi Francijem z Brdinj, in Štručeva Mimika, moja sestrična, z Matvezem Osojnikom, mojstrom za popravilo orgel in drugih glasbil. Svatov je bilo 200. »Ovset« je trajala popoldne, celo noč in še ves naslednji dan. Vso noč je lilo kot iz škafo. Šele proti večeru drugi dan se je vreme izboljšalo.

Ker sem domneval, da Hotuljci, Vorančevi domačini, niso zares in dovolj dobro poznali Voranca kot pisatelja in revolucionarja, sem sklenil, da ga bom skušal po njegovi smrti predstaviti njegovim ožjim rojakom. To delam sedaj vse svoje življenje. Kjerkoli morem, poskušam pravilno tolmačiti njegovo življenje in ga popularizirati.

Najmlajši Prežihov »poub« je bil Anza. Živel je doma in gospodaril na Prežihovi domačiji. Poročen je bil z Merkačevo hčerko Alojzijo iz Stražišča. Imela sta tri otroke: Darinko, Nežo in Anico. Anica, ki se piše Ristič, še živi v Kotljah, v novem naselju. Poleg opravljanja kmečkega dela je Anzi tudi pisal. Opisoval je kmečke običaje in življenje, napisal je pa tudi igro *Hotuljska, koroška kmečka ohcet*, ki je bila prvič odigrana na velikem kmečkem taboru v Kotljah leta 1938. Igra je pože-

la velik uspeh. Takrat je prišlo v Kotlje nad 5000 ljudi. Sredi vasi so bili postavljeni trije visoki mlaji. Srednji je bil precej višji od cerkvenega zvonika. Hotuljci pa ne bi bili Hotuljci, če je ne bi zagodli takratni oblasti in orožnikom. Na najvišji mlaj so obesili slovensko zastavo. V gostilni pri Toniju so orožniki zasliševali domače kmete, organizatorje tabora. Zahtevali so, da morajo zastavo takoj sneti. Ljudje so se jim izgovarjali, da tega ne morejo storiti, ker nimajo koga, ki bi splezal tako visoko. Mlaja si pa tudi niso upali podreti, ker je bilo takrat v Kotljah zbranih preveč ljudi.

Leta 1944 so Nemci v gozdu za Prežihovo bajto ustrelili Anzana. Grob si je moral gotovo sam skopati. Padel je samo en strel, ki pa ga je bilo slišati po vseh Kotljah in okolici. Grob so zamaskirali in skrili tako, da so tla prekrili s ploščami zelenega gozdnega maha.

Moj oče, Anton Gorenšek, p. d. Lužnik iz Podgore pri Kotljah, je bil velik prijatelj ubitega Anzija. Kadarkoli je imel malo časa, ga je hodil iskat. Vse dokler ga leta 1947 ni našel. Na kraj, kjer je bil Anza pokopan, je očeta opozoril prav zeleni mah, ki se mu je dobro videlo, da je bil prine-



Trojna svatba 19. junija 1948 v Kotljah



VII. Letni občni zbor Kmetijske zadruge Prežihov Voranc Kotlje 2. marca 1953

sen od drugod. Ko je z rokama kopal, je poleg zrahljane zemlje čisto na vrhu našel leseno coklo, ki so jo potem, ko so grob že zasuli, opazili, vrgli vanj in zasuli. Anzana so izkopal in ga položili v lepo leseno krsto, ki je na zasilmem mrtvaškem odru ostala kar tam pri grobu, kjer je bil zakopan, do drugega dne, ko se je zbrala množica Hotuljcev in ljudi od blizu in daleč, da so ga spremili na zadnji poti, na hotuljsko pokopališče pri sv. Marjeti, kjer je sedaj pokopan. Voranc je vso noč z vso družino prebedel ob mrtvem bratu, z njim vred pa množica Hotuljcev in drugih ljudi.

Po Vorančevi smrti sem skraj za vsako obletnico njegove smrti ali rojstva kaj napisal ali pa sem imel govor o njem v hotuljski prosvetni dvorani. Ob vsaki priložnosti sem se aktivno zavzemal za to, da bi dobil Voranc v Kotljah dostojen spomenik. Hotuljci bi ga najraje videli sredi vasi, a žal tega nismo mogli doseči. S pokojnim dr. Francem Sušnikom sva se zavzemala tudi za to, da bi se ohranila njegova rojstna hiša, kakršna je bila, pri Kotniku v Podgori. Žal takrat pri odločitvah tudi za kaj takega ni bilo pravega posluha.

Pomagal sem pri zamisli in pri ureditvi Prežihove poti v Kotljah. Prve Prežihove poti. Ob otvoritvi poti sem imel otvoritveni govor na Rimskem vrelcu.

Osebnostno sem prepričal g. Ferda Potočnika, lastnika Prežihove bajte, in njegovo ženo gospo Marjano, da sta pod sprejemljivimi pogoji sklenila pogodbo s Kulturno skupnostjo občine Ravne na Koroškem, za ureditev bajte kot kulturnega spomenika, čeprav so vsi drugi trdili, da se tam nič ne da storiti. Dogovor je bil sklenjen in podpisan 9. aprila 1977. Pri tem mi je pomagal Vlado Gorenšek, ki je bil tedaj zaposlen v Kmetijski zadruzi Trata Prevalje. Za njegovo pomoč in prizadevanje sem mu na tem mestu prisrčno zahvalim.

Povabljen sem bil na vsa potovanja ob desetletnicah Vorančevih dni. V brošuri Prežihove svečanosti 1979 je bil natisnjen moj članek "Spomini na Prežihovi poti", na simpoziju ob 100-letnici Prežihovega rojstva leta 1993 pa moj zapis "Prežihov Voranc z očmi Hotuljca ob 100-letnici njegovega rojstva". Od Vorančeve smrti sem bil z odločbami Kulturne skupnosti občine Ravne imenovan v različne odbore v njegovo počastitev. Bil sem imenovan tudi za člana odbora za pripravo Vorančevih zbornikov, za postavitev njegovega spomenika, za opremo Vorančeve bajte in še in še (odločbe hranim). Dokler mi bo zdravje dopuščalo, se bom še naprej trudil, da Voranca pokažemo v pravi luči vsaj nam Hotuljcem, ki smo njegovi rojaki in dolžniki.

Moje delo

Predsednik SZDL v Kotljah sem bil 14 let. Pri našem delu smo bili uspešni. Osebnostno sem pričel zbirati les in druge prispevke za moderniziranje, gradnjo in asfaltiranje naše glavne ceste Rimski vrelc-Kotlje-Ravne. Veliko smo zbrali. Ljudje so se zavedali pomena nove ceste. Cesta je bila dograjena s širšo družbeno pomočjo, na lastno pest pa sem dal položiti asfalt do župnišča.

Ustno in pisno sem sodeloval pri neštetihih najrazličnejših proslavah in pomembnih datumih za Kotlje, sprejel in nagovoril sem v Kotljah na Rimskem vrelcu nosilce Prežihove značke iz vse Slovenije. Sodeloval sem pri pisanju in izdaji Almanaha ob 40-letnici Koroškega združenstva v Šmartnem pri Slovenj Gradcu. 6 let, takoj po vojni, sem bil tajnik Gasilskega društva Kotlje, nato pa – prvič 3 leta, drugič pa 10 let – predsednik Prostovoljnega gasilskega društva Kotlje. Leta 1981 je naše gasilsko društvo v Boeblingenu v Nemčiji na mednarodni Gasilski olimpijadi doseglo zlato odličje. Za 80-letnico Gasilskega društva Kotlje sem napisal Kroniko društva od ustanovitve leta 1923 do 2003. Skupaj s Francem Večkom, Hrvatovim Francem st., Adolfom Šteharikom in Stankom Kotnikom sem sodeloval tudi s hotuljskimi lovci, z Lovsko družino Prežihovo. Ob letnih

občnih zborih in drugih lovskih prireditvah smo kot divji lovci (ravbšiči) sodelovali s svojimi kronikami, kjer smo na šaljiv način obravnavali lovce in njihova prizadevanja.

Napisal sem neštete govore in posameznim slavljenecem, domačinom in drugim tudi govoril. Mnogo teh prispevkov sem objavil v Koroškem Fužinarju, s katerim sem sodeloval toliko časa, dokler nisem postal nezazelen, ker sem bajte slabo pisal. Pozneje sem svoje prispevke pričel objavljati v Viharniku, v glasilu Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec. Z njim prijetno in uspešno sodelujem s svojimi žal vedno redkejšimi prispevki.

Blizu 500-krat sem na pokopališčih Mežiške, Mislinjske in Dravske doline ter v Mariboru, Celje in Ljubljani spregovoril v slovo umrlim prijateljem in drugim.

Delal sem tudi v Planinskem društvu Rene. Govoril sem ob otvoritvi Naravskih ledin, ob odkritju spominske plošče na Uršlji gori smrtno ponesrečenemu Miranu in še kje. Zaposlen sem bil v vseh koroških Kmetijskih zadrugah od Ožbolta ob Dravi do Ribnice na Pohorju, od Doliča do Podgorja, od Libelič do Dravograda, Kotelj, Raven, Prevalj, Šentanela, Mežice, Črne, Koprivne, Tople, in Javorja.

Dovolj bol! Vsega pa se ne spominjam.

Milena J. Cigler

Draga Ida!

Najina pustolovščina iskanja obore za divje svinje se je končala v živalskem vrtu ob pol petih zjutraj. Tam sva že na začetku naleteli na »oviro« v osebi nočnega čuvaja, ki naju je povabil na izčrpen razgovor o tem, kakšne so najine želje. Z zajetnim sendvičem v roki in s polnimi usti naju je peljal na obhod po živalskem vrtu in midve sva lahko prijemale, stresale in lomile ograje ter preskakovali različne vrste obor za damjake, kozoroge, jelene, narejene iz različnih materialov: jeklene, lesene ... Le pri obori iz bambusa sva bili rahlo neprevidni, ker so tik za njimi počivali vietnamski prašiči in sva se spotaknili obnje, se nekajkrat prevrnili po bregu ter pristali v medvedji jami. Na srečo medvedov ni bilo doma, a to sva opazili šele na veji drevesa, na kateri sva se znašli s hitrostjo mačke. Čuvaj se je tako smejal, da mu je sendvič poletel iz ust is so ga ročno ulovile opi-ce, ki so se kar naenkrat znašle na najinem drevesu.

»Kje pa imate oboro za divje svinje?« sva bili radovedni. »Prvič: pri nas uporabljamo samo termin 'svinje',« naju je resno popravil. »Ker divjih ne poznamo. Bolj socializiranih živali tukaj ne poznamo, kot so prav svinje. Ne uporabljamo

nobenih ograj zanje, ker se cel dan poslužujejo blatnih kope-li, v nadaljevanju pa se sušijo na soncu. Še na misel jim ne pride, da bi plezale po kakšnih ograjah.«

Razočarani sva se stlačili v najino »pandico«, ki se je medtem že rahlo posušila na soncu, in sklenili, da se bova morali problemata lotiti malo drugače.

Draga Ida!

Odpravili sva se torej nazaj v ljubljeno nam koroško pokrajino, in to po bližnjici čez planinski prelaz. Tako sva se naenkrat znašli na savinjski strani in to v prelepi Logarski dolini. Pritiskali sva na plin, da bi čimprej pristali pri kaki kmetiji, kjer bi se pasle svinje v obori. Saj je vseeno, divje ali domače. Samo da se rade valjajo po blatu in da bodo hotele pozirati za Viharnik.

Draga Ida!

Ne veva, kateri dan je že, kar iščeva oboro za divje svinje. Zdaj že midve težko uporabljava termin 'divje', ko so bile v živalskem vrtu tako prijazne in ustrežljive do naju. Slike so res dobro uspele, da, ampak, najinih pustolovščin še ni konec. Težko boš verjela, kaj se nama je zgodilo v okolici nekega jezera v Savinjski dolini. Odkar uporabljava zemljevid,

se kar naprej znajdeva na ne-navadnih novih krajih. Pripe-ljeva se torej do nekega jezera, nakar naju ustavi velika tabla: ZAŠČITENO PODROČJE, ŽABAM PREČKANJE CESTE STROGO PREPOVEDANO! »Kaj to pomeni?« vprašava nekega domačina. »Oboro delajo za žabe, da jih ne bodo več toliko povozili. A nastal je majhen problem, danes je otvoritev obore, a niti ene žabe ni v jezeru oz. potuhnile so se v jezersko blato.«

Draga Ida, končno sva tudi midve koristni. Saj ne stanujeva zastoj ob rečnem zalivu, kjer žab kar mrgoli. Otvoritev bo čez eno uro. »Ima slučajno tu kdo helikopter?« vpraša Marta in odgovor je na dlani: Predsednik društva za zaščito žab. Tako se popeljemo ome-njeni predsednik, Marta in jaz čez sončno našo osrednjo slovensko deželico z vedrom za ulov žab in najdemo jih za celo vedro, tako da nazaj grede že lezejo po helikopterju in tudi predsedniku za zaščito teh prijetnih živalic je ena zlezla za ovratnik. Ta izraz ljubezni je zelo pogumno prestal.

Kmalu vidimo, kako nam z brega jezera že maha množica, nas junake pričakajo z ovacijami, žabe pa izrabijo gnečo in uidejo iz vedra ter plezajo po gledalcih. Ampak glavno je, da

bodo kmalu v obori za cesto.

Najin članek je tako dobil piko na i, midve pa se jadrno spravi-va v avto, da nama ne bi kakš-na užaljena dama, ki ji je žaba umazala bel čipkasti ovratnik, ne zalučala jajce ali paradižnik v naju, če ga bo v avto, bo pa že kak dežek po poti počistil umazanijo. Da so le žabe v obori in najina nepričakovana naloga opravljena.

Draga Ida, hvala za potrpežli-vost in adijo do naslednje na-loge.

Ali res hočeš na vsak način do-biti članek o obori za divje svi-nje? Kajti tudi midve z Marto sva prepričani, da je obora za te vrste živali nepotrebna, bil bi greh, če bi te inteligentne živali ograjevali in jih silil ži-veti v obori! Ali ni veliko bolj simpatičen članek o žabah? Še tamkajšnji g. župnik je takega mnenja.

Če pa res hočeš članek o svi-njah, potem bova do nasled-njič izumili neko oboro. Če je ne bova našli v naravi, si jo bova pa sposodili v kaki inštituciji ali trgovini, samo da bo članek napisan.

Za zdaj pa te lepo pozdravljata tvoji novinarki raziskovalki v naravi najdenih habitatov in naprav Milena in Marta.

Jezikovne drobtinice: besedilo

Marta Krejan, prof.

Ko prebiramo *Viharnik* (ali katero koli drugo publikacijo ipd.), prebiramo seveda različna besedila. Radi jim pravimo tudi teksti, vendar je lepše in pravilno, če jih imenujemo besedila. Preprosto rečeno je besedilo skupek izraženih misli (tudi govor) oz. iz besed sestojeci del v publikaciji.

Nekako v osnovi jih delimo na umetnostna in neumetnostna, ti dve vrsti besedil pa poleg fotografij in še katerih nebesednih prvin seveda tvorita tudi

Viharnik. Če smo natančnejši, v tej reviji prevladujejo neumetnostna besedila, ta podatek pa nam pravzaprav že pove, v čem je bistvena razlika med obema vrstama.

Umetnostna besedila večinoma govorijo o domišljjskih osebah, dogodkih, čustvih, razmišljanjih, mnenju (seveda se lahko prepletajo z resničnostjo) in nimajo nekega praktičnega namena. Pisec oz. govorec želi z besedilom spodbuditi naslov-

nikovo (torej bralčevo ali poslušalčevo) domišljijo in v njem prebuditi čustva. Naslovnik se ob branju oz. poslušanju zabava, identificira z junaki, se vživi v pripoved ali pesem ... Taka besedila tvorijo predvsem pesniki in pisatelji, za dosego svojega cilja pa uporabljajo številna pesniška sredstva (rima, prispodobe, okrasni pridevki, prenesen pomen, slogovno zaznamovane besede ...). Gre torej za pesmi, kratke zgodbe, črtice, romane itd.

Neumetnostna besedila govorijo o resničnih dogodkih, čustvih, mnenjih ... in imajo praktičen namen. Pisec ali govorec z njimi želi naslovniku povedati nekaj novega, ga o nečem informirati, želi, da bi naslovnik kaj naredil, kam prišel, odgovoril na vprašanje. V takih besedilih so pesniška sredstva le redko uporabljana. K neumetnostnim besedilom prištevamo razna poročila, strokovne, potopisne in podobne članke, obvestila, kuharske recepte, vabila itd.

Tradicionalno srečanje pri Franti na Resniku

Stanko Hovnik

Kot že več let zaporedoma smo se na Resniku nad Zrečami tudi letos, 22. julija, nekdanji borci Zidanškove brigade srečali pri nekda-

odbora enot Lado Kocjan. Na srečanju smo ugotovili, da naš odbor deluje že dolga leta, saj njegovi začetki segajo na priprave za srečanje na Os-

Dobro razpoloženi smo ob spremljavi harmonike bivšega brigadnega muzikanta Alojza Hovnika zapeli več partizanskih pesmi in se zahvalili

Franti in njegovi ženi za gostoljubje ter predsedniku za pogostitev – seveda z željo, da se bi ob letu spet srečali.



Zbrani pri Franti nad Resnikom

njemu komisarju te brigade, da bi malce obudili spomine in se tudi poveselili. Predsednik odbora te brigade Alojz Vindiš – Dunda je našim soborkam in soborcem ob njihovem častitljivem 80. in 85. življenjskem jubileju čestital, jim podelil spomence in brigadno vino.

Med nami sta bila tudi nekdanja predsednika glavnega odbora ZZB NOV Slovenije Bogo Gorjan in Ivan Dolničar ter predsednik koordinacijskega

trožnem leta 1952. Kaj kmalu smo ugotovili, da moramo poskrbeti za podmladek in smo se povezali s taborniki, ki so na našo iniciativo ustanovili taborniški odred Miloša Zidanška. Nekaj let smo skupaj izdajali glasilo Pohorski partizan. Mnogi taborniki, danes odrasli ljudje, še vedno sodelujejo v aktivnostih, ki jih organiziramo. Vsi imamo občutek, da smo v preteklosti naredili nekaj najboljšega, kar smo lahko in smo na to tudi ponosni.



Alojz Vindiš – Dunda je čestital jubilentom in jim podelil spomence.



Počitnice na vasi

Silvo Jaš

Otroci na vasi preživljajo počitnice prav gotovo drugače kot tisti v mestih. Tesnejši stik z naravo in predvsem z domačimi živalmi je priložnost za zdrav razvoj otrok in mladine. V fotoaparatu smo ujeli utrinek, ko je Nino Borovnik v družbi kozjega mladička Filipa preživljal svoj počitniški dan. Nino ima rad tudi druge domače živali in se jim posveti vedno, kadar ima čas.

Nino v družbi s Filipom

50 let PGD Sele-Vrhe

Stanko Hovnik

Prostovoljno gasilsko društvo Sele-Vrhe je praznovalo 50 let delovanja 5. 8. 2006 pred gasilskim domom, ki so ga v daljnih sedemdes-

tih letih prejšnjega stoletja zgradili skupaj s krajanji.

Ob 50-letnici Prostovoljnega gasilskega društva Sele-Vrhe

je spregovoril predsednik Anton Hovnik in poudaril, da se lahko vse od ustanovitve društva zahvalimo z velikim številom članov iz našega kraja,

Spregovoril je tudi poveljnik gasilske zveze Mislinjske doline gospod Branko Smrtnik, se pridružil čestitkam in skupaj s predsednikom in poveljnikom



Govori predsednik PGD Sele Vrhe Anton Hovnik.



Visokotlačno črpalko je blagoslovil župnik Gabrijel Knez.



Mimohod gasilcev ob 50-letnici PGD Sele-Vrhe

kar kaže na dobro sodelovanje gasilcev in krajanov. Društvo danes šteje 105 članov, od tega 75 podpornih in 30 aktivnih. Zahvalil se je vsem, ki so v teh letih karkoli dobrega storili, darovali ali kako drugače prispevali k napredku in razvoju društvene dejavnosti. Velika pridobitev za društvo je tudi visokotlačna črpalka, ki je sestavni del novega orodnega vozila, katerega je blagoslovil župnik Gabrijel Knez.

društva PGD Sele-Vrhe so podelili državna odlikovanja, in sicer plamenice III. stopnje in plakete. V kulturnem programu so sodelovali člani moškega pevskega zbor Ksaver Meško in Koroški pevec Milan Kamnik. Za visok jubilej je gasilem čestital tudi župan mestne občine Slovenj Gradec Matjaž Zanoškar.

PDG Šmartno praznuje 125 let

Stanko Hovnik

Prostovoljno gasilsko društvo Šmartno pri Slovenj Gradcu se letos ponaša s 125-letnim delom, kar so obeležili 15. 7. 2006 v šoturu pred gasilskim domom, ko so slavnostno prevzeli in blagoslovili novo cisterno MAN GVC 16/25. Slovesnost so pričeli z gasilsko parado in himno, katero je napisal pokojni Ivan Krpač. Letnica 1881 je številka, ki bo vedno z zlatimi barvami zapisana med gasilci in krajanji

Šmartnega, saj so takrat zbrani krajanji ustanovili gasilsko društvo z imenom Pomagaj bližnjemu v nesreči. Pomoč ljudem v stiski je društveno načelo, ki je ves čas združevalo in se ni spremenilo niti skozi več kot stoletno delovanje. Plačilo za vložen trud pa je zavest, da ljudem nudijo pomoč, kadar jo potrebujejo, včasih celo za ceno lastnega življenja in zdravja. Preko 1000 posredovanj je zabeleženih v društvenem



Prihod gasilcev

dnevniku intervencije in to je številka, ki zgovorno priča o uspešni pomoči pri reševanju ljudi in premoženja. Na slovesnosti je spregovoril

konjskimi močmi in pogon na vsa kolesa. Vgrajeno ima črpalko Magirus z dvema izlivoma na nizki in dvema izlivoma na visoki tlak ter s



Z leve: Poveljnik Janez Knez, predsednik Matej Temnikar, nato Franc Gams, dekan Franc Rataj, voznik cisterne Matej Gradišnik in župan Matjaž Zanoškar

tudi župan Mestne občine Slovenj Gradec Matjaž Zanoškar, čestital ob praznovanju 125-letnice PGD Šmartno ter poudaril pomen gasilskega delovanja in opreme. Nova avtociстerna MAN GVC 16/25 je narejena na podvozju MAN, ima motor z 250

hitrima navijalnima bobnoma. Rezervoar za vodo ima prostornino za 2500 litrov. V prostoru za posadko se lahko poleg voznika pelje še 5 gasilcev. Na vozilu je nameščen še svetlobni steber za razsvetljavo ter ostala oprema, tako da vozilo popolnoma ustreza

pogojem tipizacije. Investicijska vrednost je 33 milijonov. Polovico vseh potrebnih sredstev je prispevala Mestna občina Slovenj Gradec, ostalo so zagotovili z lastnimi sredstvi in z dotacijami, ki so jih dobili z nabiralnimi polami v kraju in s prostovoljnimi prispevki gospodinjstev in podjetij, s čimer so tudi potrdili, da so na gasilstvo zelo navezani. Zahvala vsem, ki ste kakorkoli pomagali pri nabavi vozila: »Naj bo dan ali noč, ob nesrečah gasilci hitimo na pomoč.« Ob obletnici so podelili priznanji Gasilske zveze Mislinjske doline II. stopnje, in sicer

sta ju dobili Judita Knez in Janja Knez. Državna odlikovanja Gasilske zveze Slovenije plamenice I., II. in III. stopnje so dobili Vlado Oto, Simon Temnikar, Janez Knez, Matjaž Temnikar, Danilo Konečnik, Boštjan Aber, Matej Gradišnik, Bogdan Borovnik, Albert Gradišnik, Janez Cokan, Tone Gačnik in Jože Uršej. Slovesno so predali ključe vozniku avtociстerne, domači duhovnik dekan pa je avto blagoslovil. Sledila je velika vrtna veselica z ansamblom Lojzeta Slaka.



O 125-letnici PGD Šmartno daje intervju poveljnik Janez Knez.

Spominsko srečanje borcev na Menini planini

Stanko Hovnik



Spominsko srečanje borcev Zgornje Savinjske doline, Šlandrove in Zidanškove brigade, bataljona VDV ter prebivalstva Zgornje Savinjske in Tuhinjske doline ob epohalnem preboju iz nemškega obroča med 13. in 15. marcem 1945, je bilo 8. 7. 2006 na Menini planini.

Uvodni pozdrav je pripravil Toni Rifelj, župan občine Gornji Grad, slavnostni govor pa je imel Franc Sever – Franta: »Kot vsako leto smo se tudi letos zbrali tukaj ob spome-

Govori Franc Sever – Franta

niku na Menini planini, da bi počastili spomin na tiste hrabre bojevnike iz našega upora proti okupatorju v drugi svetovni vojni, ki so bili pripravljeni dati in so tudi dali svoja življenja na oltar naše domovine, za našo svobodo, za boljše življenje in za ponos ter dostojanstvo našega naroda. Fantom in dekletom, ki so širrom te planine omahnili pod krogli fašističnega stroja, se moramo predvsem zahvaliti za vgrajene temelje naše zdajšnje državnosti, v kateri živimo pristojno, z odlično ponujeno šanso in perspektivo, če jo bomo z enotnostjo in narodno pomiritvijo znali izkoristiti.« V knjigi, katero je

napisal govornik Franc Sever – Franta Past na Menini planini, lepo opisuje, kako smo prelisičili XIV SS divizijo na Menini planini. Franta je Planinskemu društvu Gornji Grad predal grafično sliko preboja. V kulturnem programu so sodelovali: ljudske pevke Pušelj, Moški pevski zbor iz Bočne pod vodstvom Matjaža Železnika in harmonikar Božo Matičič z venčkom partizanskih pesmi. Ob lepem sončnem vremenu se je zbralo okoli 1000 ljudi, ki so se z lepimi vtisi vrnili na svoje domove si voščili nasvidenje v letu dni.

Obnovljena partizanska tehnika Kajuh

Vinko Šmon

Vaška skupnost Šmiklavž in Krajevna organizacija Zveze borcev Podgorje pri Slovenj Gradcu sta ob vaškem prazniku Šmiklavža dne 25. junija 2006 ob 10. uri organizirala srečanje borcev, krajanov in gostov iz Mestne občine Slovenj Gradec ob obnovljenem obeležju partizanske tiskarne Kajuh v neposredni bližini gradu Vodriž. Ta tehnika je delovala od poletja 1944 do 17. aprila 1945.

Za obnovo smo se odločili predvsem zato, ker je obeležje že poškodoval zob časa, vsi pa si želimo tudi, da ostane mla-



Obeležje partizanske tehnike Kajuh na Vodrižu.



Usmerjevalna tabla na poti k obeležju

foto: Stanko Hovnik

dim rodovom v spomin na tiste težke čase 2. svetovne vojne in hkrati opomin, da se kaj takšnega ne bi nikoli več zgodilo.

Zahvaljujemo se Lovski družini Podgorje, ki je podaljšala skrb in patronat na to obeležje. Posebna hvala velja magistru Kсандiju Javorniku, direktorju Mestne občine Slovenj Gradec, in podžupanu Juretu Šumečniku za vso skrb pri organizaciji obnove in materialno podporo.

V programu srečanja je Alojz Mrzel iz Golavalabuke, ki je edini še živeči, ki je v tej tehniki deloval, orisal njeno delovanje. Članica Krajevnega in Območnega ZB NOV Slovenj Gradec Anica Meh je predstavila Kajuhov življenjepis in njegov doprinos v boju za svobodo. Gledališka igralka Jerica Mrzel pa je Kajuhove pesmi, ki jih je tudi uglasbila, zapela. Podala je nekaj misli o pomenu NOB za današnji čas. V imenu Vaške skupnosti Šmiklavž je navzoče pozdravil Maks Kramljak, v imenu Mestne občine Slovenj Gradec pa je podžupan poudaril pomembnost upora proti okupatorju in spregovoril o hrepenenju in veri v svobodo, ki jo moramo čuvati ter spoštovati čas, ki nam jo je prinesel. Tudi predsednik krajevne organizacije ZB Podgorje Janez Andrejč in predsednik Območnega odbora ZB NOV Slovenj Gradec Oto Slemenik sta zbrane pozdravila in se pridružila mnenju vseh, ki nas družijo ljubezen do domače zemlje in nam je Kajuhova pesem vzpodbuda, ki daje moč v boju za novo življenje.

Program so zaključila Šmiklavška dekleta s pesmijo Počiva jezero v tihoti, pika na i pa je bila obljuba lovskega starešine Janka Skobirja, da bodo lovci budno bdeli nad tem pomembnim obeležjem iz časov 2. svetovne vojne. Vsi smo se razšli z zavestjo, da smo doživeli košček lepega nedeljskega popoldneva in tako obenem tudi dostojno proslavili dan državnosti.



Kristina Spesny

☆1914

†2006

Njeno življenje se je začelo 14. novembra leta 1914 v Pamečah na kmetiji Mežnar. Tam je preživljala otroška in dekleška leta s svojimi domačimi. Ob delu na kmetiji se je utrjevala in spoznala trdoto kmečkega življenja.

Ko človek prihaja v zrelejša leta, začuti potrebo po družini in lastnem domu. Spoznala je Špešnikovega Tineta. Leta 1937 sta se poročila in si obljubila, da bosta z združenimi močmi premagovala vse težave in ovire na skupni življenjski poti. Preselila se je k možu, kjer sta si uredila prijeten in topel dom. Mož je hodil v službo, ona pa je doma opravljala številna dela. Ni ji bilo težko, tako kot ni težko nobeni materi, ko ji je bilo dano gledati, kako odrasčajo njeni otroci. Mogočen rod stoji danes na njenih koreninah; rodila je šest otrok, z njimi je prišlo štirinajst vnukov in kar šestindvajset pravnukov.

Poseben pečat so ji prizadejale povojne tegobe, ko je morala biti kar nekaj let svojim otrokom mati in oče. Moža so ji po vojni zaprli, kajti partija ni dopustila drugače mislečih. Na srečo se je vrnil in skupaj so živeli polno in bogato življenje, ki je bilo večkrat težko, pa kljub temu so premagovali vse težave. Življenje je teklo naprej, otroci so se poročili, z možem pa sta leta 1987 dočakala zlato poroko. Samo teden dni po zlato poroki pa ji je smrt vzela moža in ji vklesala veliko bolečino. Ni se predala, vedela je, da so ob njej otroci.

Vso njeno dobroto in ljubezen so ji njeni najdražji vračali v zadnjih letih. Sin Tine z ženo Cilko ji je nudil topel dom in oskrbo. Vesela je bila vsakega obiska, posebej vnukov in pravnukov, in za vsakega je imela prijazno besedo.

Bila je tudi članica Kulturnega društva Stari trg, Gasilskega društva Stari trg, Rdečega križa in Društva upokojencev.

Tinke ne bomo pozabili. Njena vedrina, nasmejan obraz, zgovornost, dobrovoljnost in dobra dela nas bodo spremljala, dokler bomo živeli.

Zahvala

Zahvaljujemo se vsem za darovane sveče, cvetje, darovane svete maše, za stiske rok in izrečeno sožalje. Hvala vsem, ki ste pokojnico spremljali na njeni zadnji poti, govorniku Tonetu Ješovniku, g. župniku Gabrijelu Knezu, starotrškemu mladinskemu pevskemu zboru ter izvajalcu Tišine.

Vsi njeni



Jože Ledinek

☆1926

†2006

V ponedeljek, 7. avgusta, smo pospremili na zadnjo pot, na pokopališče Stari trg pri Slovenj Gradcu, Jožeta Ledineka starejšega. Njegova zibel je stekla 12. decembra leta 1926 v Velunji. Rodil se je v družini z osmimi otroki kot prorojenec. Mati je bila gospodinja, oče pa žagarski mojster, tako da je že v mladosti spoznal odrekanje in težaško delo, saj je kot najstarejši moral prvi poprijeti za vsa kmečka opravila, začeni s pašo, ko pa je nekoliko zrasel, je najraje pomagal očetu pri žagi.

Vzljubil je delo z lesom, ki ga je zaznamovalo in razveseljevalo skozi vse življenje. Žage so bile takrat še večinoma na vodni pogon, a v tem obdobju so jih že pričeli opuščati, tako da se je družina z očetom morala seliti za delom. Nazadnje so pristali na Pogačevi žagi nad Pamečami in dobili stanovanje v bližnji Kreuhovi bajti. Jože se je zaposlil kot gozdni sekač pri takratni Gozdni zadrugi, ko so s preoblikovanjem združništva gozdne zadruga ter delavci sekači prešli v obrate GG Slovenj Gradec. Delo je bilo naporno, saj so sekači po cele tedne bivali visoko v odročnih planinah in pripravljali les za spravilo v dolino.

Spoznal je družico Pavlo, s katero sta se leta 1957 poročila in v zakonu so se jima rodili štirje sinovi. Posebej vesel je bil, ko je dobil lepo stanovanje v Slovenj Gradcu na Celjski cesti.

Nazadnje je dobil delo na žagi v Otiškem Vrhu, kjer se je po 36 letih dela invalidsko upokojil. V življenju je združil ljubezen do lesa in ljubezen do ohranjanja kulturne dediščine, predvsem dediščine domače koroške krajine. Dokler mu je zdravje še dopuščalo, je sodeloval pri kritju ostrejših in pri pripravi »šintelnov«, pozneje pa je doma izdeloval predvsem predmete iz lesa, pletel razne košare, koše in pa razne okrasne predmete za popestritev hiš, ki bodo še dolgo govorili o spretnosti njegovih rok in o ljubezni, ki jo je gojil do domačega podeželja. Vseskozi pa je lepo in ljubeče skrbel za družino, saj sta z ženo Pavlo poleg vsakdanjega kruha dajala otrokom lep zgled družinskega sožitja. Kljub trdemu delu in odrekanju je pokojni Jože dočakal lepa leta, saj je delil veselje do življenja že s štirimi vnuki, kmalu pa bodo začeli prihajati pravnuki.

Žal je bolezen načela to lepo življenjsko idilo, predvsem je vse bolj opazno napredovala zadnji dve leti, saj je Jožeta skoraj docela priklenila na bolniško posteljo, a so mu vseskozi nesebično stali ob strani žena, sinova Dušan in Zvonko, Ivan in Jože pa sta jih pogosto obiskovala z družinami, saj so njihova domovanja v bližini.

Družina se iskreno zahvaljuje zdravstvenemu osebju za skrbno zdravniško pomoč v času bolezni, posebej pa patronažni sestri gospe Mariji Kac za njeno požrtvovalnost!

Jože nam je skozi vse življenje zatrjeval in tudi dokazal, da niso pomembna velika premoženjska bogastva, ne zveneči naslovi, kajti vse to premine. Najpomembnejša sta ljubezen in družinska toplina, ki ju je nesebično razdal. Vedno se ga bomo s hvaležnostjo v srcu radi spominjali!

Vsi njegovi domači



Marija Keber

☆1937

†2006

Dober človek svojih življenjskih izkušenj ne doživlja kot svojo lastnino, ki bi jo varoval, zlagal in na koncu v vreči daroval potomcem. Dober človek te svoje izkušnje, modrosti, svarila prenaša na mlade že v času svoje vožnje življenja. To darovanje, to postane del obdarovanega; kri, duša in srce njegove biti in življenjskega obstoja.

Mlajši si, manj pomembno se ti zdi obdarovanje, z leti pa se pomen starševskega nauka razširi in še tako majhen nasvet, lepa beseda, tudi svarilo že odraslemu človeku postaja vedno bolj dragoceno in vredno. Marija, dali ste svojima otrokoma popotnico, dali ste njima in vnukoma sebe in najdragocenejše izkušnje, dali ste jim svarila in vodila za življenje. Življenje ni enostavna, že prebrana knjiga. Življenjska pot je pot polna čeri, ovinkov in tudi labirintov in le s pravim maminim ali babičnim vodilom je pot blažja in smer prava.

Življenjska pot Prapotnikove Marice se je pričela v knapovski družini nad Mežico pred devetinšestdesetimi leti. V težkih povojnih časih je bilo Maričino otroštvo lepo. Dobro so se razumeli, sledili so lepi, čeprav naporni srednješolski časi, fakulteta z učenjem v tsnih študentskih sobah in priprava za življenje. Morda je današnji, mnogo prerani sloves pospešil prav izbrani študij, pa vendar je bila z njim zadovoljna. Rada je opravljala to zahtevno delo. Rada je pomagala ljudem in tu je kljub vedenju o slabši zaščiti, kljub poznavanju možnih posledic in kljub ponudbam in možnostim za drugim, včasih varnejšim in boljše plačanim delom, videla svoje poslanstvo. Življenjske pretrese ob preranih odhodih staršev in ob tragični izgubi njej v marsičem podobnega brata, so jo močno razžalostili in istočasno okrepili njen pozitivni pogled na življenje. Za mladost je značilna možnost in Marica jo je izkoristila tako, da je opravljala delo, kjer je lahko pomagala ljudem, in da si je izbrala moža, s katerim ji je do zlate poroke ob dobrem razumevanju, ob velikem spoštovanju, ob vseh delitvah dela, skrbi in radosti zmanjkalo le nekaj let. Dolge vožnje v Slovenj Gradec ali na Ravne, deljeni delovni čas, gradnja hiše, majhni otroci; ne, nič je ni motilo in tudi prve težave z zdravjem so pomenile večjo skrb za druge kot za njo. Upokojitev. Želeli smo, da bi imela Marija in Franjo čudovit del preostanka življenja, ki naj bi prišel, del, ko skrbi in naglice pojenjajo, ko nastopi tista prijetna spokojnost večernega miru, doba, ki je lahko dolga ali pa kratka, z velikimi bolečinami ali pa v obliki prijetne starke ali starčka, ko rečeš: »Takšen bi bil rad, ko bom star.« Srednji generaciji zmanjkuje časa, vedno manj je pristnih partnerskih, sosedskih in delovnih odnosov. Stari starši, ki živijo smiselno in kakovostno, imajo dovolj časa, dovolj čustev in veliko zrelih življenjskih izkušenj za prenos na otroke in mlade.

Dajali so drug drugemu: bica Marija mladim nego, varstvo in veliko življenjskih izkušenj, mladi pa nazaj z neuničljivo radovednostjo mladega življenja upanje in zaupanje. In to povezavo otroci in mladi čutijo in vračajo z ljubeznijo, ki ima poseben lesk in značaj. Čudovito, nenarejeno sožitje. Nekaj kratkih let je tako kazalo, pa vendar so se začele prve težave z zdravjem in z njimi upanja, izboljšave, poslabšanja. Bližnji, sosedje, prijatelji so živeli z njo, poznali so njen trud, poznali so njeno skrivanje bolečin in vedeli so za njeno skrb za bližnje. Redko srečaš človeka, ki ima toliko potrpežljivosti in – ne, ni moč naštetih – toliko dobrih značajskih potez, kot jih je imela Marija. Ni marala pomilovanja, morda le lepo besedo za pogum in tudi njeni zadnji stavki so bili vzpodbuda za tiste, ki ostajamo. Vse besede, pogledi so govorili tako, kot je s svojo dobroto v srcu živela: **KAR KOLI DOBREGA ŽELITE, DA BI DRUGI STORILI VAM, STORITE NAJPREJ VI DRUGIM.**

Marija, hvala! Veliko nam ostaja za Vami. Ostajata dve veliki vrline za zgled: **NESEBIČNOST IN DOBRA DELA.** In kdor ima ti plemeniti življenjski lastnosti, je srečen. Marija, Vi ste bili srečni in srečo ste znali podeliti.



Franc Kotnik

☆ 1949

† 2006

Še nebo je zajokalo ob žalostni novici petkovega dopoldneva, da je nenadna smrt Franca Kotnika neusmiljeno pretrgala prijetno harmonijo življenja v dvoje. Precej prerano ga je iztrgala najbližjim ter prijateljem in znancem, ki jim je le

dobro ponujal z besedo in dejanji. Res mu je upokojitve, ki jo je učakal pred tremi leti, navrgla težave z ožiljem, a si je opomogel in prežet z vedrino in optimizmom koval še kopico načrtov. Njemu in ženi Silvi bi naj življenje vendarle obračalo vse bolj sončno stran. Tudi počutil se je tako, saj je v zabavni utrip piknika pred štirinajstimi dnevi natresel humorja in petja. Le kdo bi lahko v nasmejanem obrazu opazil temne sence, zato nas je nepričakovana onemelost srca toliko bolj užalostila.

Mama Pavla je našega Franca povila 16. aprila leta 1949. Lepote rodnega Mislinjskega jarka so v tesnobo dimne kuhinje in sobe, v kateri se je stiskalo sedem ljudi, prinašale trpke plati preživetja. V njih ni manjkalo revščine in dela, za katerim so se morale stegovati že Francove otroške ročice. Ob boku z Marjanom in Tončkom je moral trdno prijeti za sleherno opravilo, saj je bil oče težek bolnik in so si morali otroci naložiti na ramena tudi breme njegove nemoči. Po OŠ, ki jo je obiskoval v Mislinjskem jarku, se je brž oprijel sezonskih opravil, dokler ga vojaška suknja ni potegnila v Celje. Po vojaščini pa se je Franc zaposlil na GG Mislinja kot sekač. Pridno je opravljal garaška dela poldrugo desetletje, dokler se niso pojavile težave z ožiljem. Bil je ocenjen kot invalid in dodelili so mu ustrezna opravila. A je ostal holcarskemu utripu vendarle zvest vse do upokojitve.

Njegovo težko mladost je olepšala mlada Silva, ob kateri je Francu 1976. leta srce zaigralo na strune najlepših človeških čustev. Okronala sta jih že v naslednjem letu, ko sta nepozabnega 27. avgusta presrečna stopila pred oltar. Marsikaj je imel rad naš Franc, od planin do gobarjenja, od navdušenega spremljanja smučarskih skokov in alpskega smučanja, do prepevanja in kart. A Silva je v njegovem srcu dobila kar oltarček. Skupaj sta zapela, skupaj obiskala morje, s prijatelji seveda, pa ta koncert ali zabavno srečanje. Rad se je Franc spominjal, kako sta kot pastirčka zapela z bratom Tonetom in to sta ob pristrčnih vsakoletnih srečanjih ponovila. Seveda sta pritegnila tudi Marjan in Silva, tako da so sosedje navdušeno prisluhnili lepim starim napevom.

Pri srcu so mu bili otroci, ki jih je znal pritegniti na svoj način. Ni čudno, da je bil boter kar enajstim in da so ga imeli radi nečaki in ostali, s katerimi je rad pomoderoval. Deklice so vselej veselo pordečile, saj jih je hotel kar se le da prijetno podražiti z ženitvijo. Rad je bil Franc dobre volje in šal iz njegovih rokavov kar ni zmanjkalo. Tuja mu je bila beseda ne, zato pomoči nikomur ni znal odkloniti. Tega, kako jim je stal ob strani, pri gradnji hiš še posebej, njegovi sodelavci nikoli ne bodo pozabili. Ko je učakal upokojitev, Franc dela nikakor ni obesil na klin. Saj ga je, navajen od malih nog, videl, kamorkoli se je ozrl. V prostem času je s sosedi rad vrgel karte. V igranju "šnopsa" je nekdanj celo tekmoval, zdaj je ase in adute rad božal le še za dobro voljo in kratek čas.

Da mu le ne bi srce tako obrnilo hrbta. Že prej, ko je bilo za njim prvo leto "penzije" se je namreč znašel v Mariboru na operaciji. Pa si je opomogel, skušal ohraniti dobro počutje z vsakodnevnimi sprehodi, tudi s hojo na Goro. S Silvo sta verjela, da bosta v dvoje učakala še marsikaj lepega. Zato sta pre-

novila stanovanje in kuhinjo, pa ponosno zrla v prihodnost, da bi si zadala še ta ali oni cilj. Tudi ko je moral v letošnjem aprilu Franc v Maribor na čiščenje žil, nista izgubila upanja. Počutje se je izboljšalo, pogovor je nanesel na morje, na kate-rega ju je vezal kup prijetnih spominov.

Pa ga je v četrtek tako vleklo pod Lovrenška jezera, da se temu ni mogel upreti. Nabral je zvrhan lonec borovnic, a se je zataknilo pri pokrovu, pa še pri mobitelu. Kar preveč naporov se je zgrnilo nad njegovo srce in zvečer ga je rešilno vozilo iz njunega toplega kotička na Gozdarski cesti odpeljalo v bolnišnico v Slovenj Gradec in od tam brž v Maribor, kjer je med prvo in drugo uro tega petka onemelo njegovo srce.

Marjan Križaj

*Prazen dom in dvorišče,
naše oko zaman te išče.
Ni več tvojega smehljaja, utihnil je tvoj glas,
bolečina in samota sta pri nas.
Bolečino se da skriti,
le tebe, dragi Franc,
nihče ne more nadomestiti.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, brata, strica

Franca Kotnika,

Gozdarska cesta 80, Mislinja, se vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, mu darovali vence, sveče ter svete maše, iskreno zahvaljujemo.

Posebej se za pomoč zahvaljujemo dr. Pušnik, Marjanu Križaju za poslovilne besede ob odprtem grobu, godbi iz Slovenj Gradca za glasbeno spremstvo, g. župniku Tinetu Tajniku za obred, Jerneju Zaveršniku za pogrebne storitve, ter vsem ostalim, ki so z nami sočustvovali ali kakorkoli pomagali.

**Žalujoči: žena Silva, brata Marjan in Tone z družino
ter vsi ožji sorodniki**



Florijan Podjavoršek

☆ 1929

† 2006

»Moje življenje je romanje«

Jakob Soklič

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega dragega moža, očeta, tasta in dedka

Florijana Podjavorška

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih nepričakovanega slovesa stali ob strani ter se prišli od njega posloviti in ga pospremiti na njegovi zadnji poti.

**Žena Mira in otroci Florjana, Martina,
Primož ter Jerneja z družinami**


Ciril Slemenik, dr. dent. med.

☆1937

†2006

V ponedeljek, 10. julija 2006, so se sodelavci, krajanji in lovci poslovili od znanega slovenjgraškega zobozdravnika Cirila Slemenika, prvega direktorja Zdravstvenega doma Slovenj Gradec, strastnega lovskega tovariša in nekdanjega starešine LD Golavabuka.

Ciril Slemenik se je rodil leta 1937 v Tomaški vasi. Osnovno šolo je obiskoval v Šmartnem. Žal ni dočkal, da bi s krajanji delil prijazne misli ob proslavi 900-letnice Šmartnega in izida zbornika, ki govori o delavnih ljudeh in njihovi preteldosti. Gimnazijsko maturo je opravil na Ravnah na Koroškem. V Ljubljani je na medicinski fakulteti z diplomom postal dr. dent. med. leta 1962. Poklicno delo je tri leta opravljal v Kočevski Reki na Dolenjskem, od leta 1965 do upokojitve 2003 pa na Koroškem, tudi kot vodja skupne zobozdravstvene službe in zatem kot vodja slovenjgraške enote Koroškega zdravstvenega doma, in bil prvi direktor Zdravstvenega doma Slovenj Gradec. Ciril Slemenik je kmalu opravil tudi specializacijo za zobno in čeljustno ortopedijo s protetikom.

Darko Iglar, v. d. direktorja Zdravstvenega doma, je ob slovesu med drugim omenil priznanja, ki jih je pokojni prejel za poklicno nesebično delo:

- posebno priznanje in nagrado KZD od Koroškega zdravstva;
- priznanje Zdravstvenega doma Slovenj Gradec;
- plaketo Mestne občine Slovenj Gradec za uspešno vodenje zdravstva v občini.

Ciril Slemenik je imel veliko veselje do življenja, do narave, bil je ljubitelj divjadi in lova. Znana je njegova izjemno lepo urejena obora za damjake in muflone v Golavabuki. Novinarju Miru Petku (Večer, 24. 10. 1992), sedaj poslancu DZ, je Ciril povedal, da je prvo divjad dobil z Brionov in iz Kočevja, tudi v Avstrijo ga je vodila pot. »Bodočnost moje obore vidim v vrhunskih trofejah in s tem povezanim turizmom. Damjak je čudna žival, nadvse prilagodljiv in tudi na tem delu Pohorja se dobro obnese. Živali potrebujejo skrbno nego, to ni več konjiček, temveč je to presneto resno delo.« je razmišljal "Zoboderček", kot se je podpisal v svojih prispevkih v zadnji številki Lovskega roga, glasila LD Golavabuka.

Ciril Slemenik je bil markantna osebnost tudi med tovariši lovci. Njegovi nasveti in pobude so bile humus, ki je rojeval bogate sadove. Vedno je zagovarjal, da morejo lovci spoštovati lovske etiko in gojiti pravi odnos do divjadi, narave in okolja.

V LD Golavabuka je opravljal številne funkcije:

- dolgoletni starešina,
- gospodar,
- predsednik disciplinskega razsodišča,
- referent za lovski turizem,
- član UO KLZ in še kaj.

Bil je glavni organizator 22. srečanja lovske pevskih zborov Slovenije v Slovenj Gradcu (1995) in pobudnik številnih poučnih izletov. Njegova velika zasluga je pri obnovi in razširitvi lovske koč (2004), prevzem patronata nad partizanskim spomenikom na Mačkovi seči in pri obnovi p. c. sv. Tomaža v Tomaški vasi. Ciril Slemenik, dr. dent. med., je prejel številna priznanja, podelila mu jih je matična lovska družina in Lovska zveza Slovenije (red za lovske zasluge 2. stopnje). Letos je postal častni član LD Golavabuka. Na pokopališču v Šmartnem se je v imenu LD Golavabuka od njega poslovil starešina Jože R. Grah.

Ob letošnji 60-letnici LD Golavabuka je izšel reprezentančni zbornik Lovski rog, v katerem je Ciril zapisal vzpodbudne misli in napotke za lovske tovariše.

Jože Potočnik, prof.


Tone Berdnik

☆1939

†2006

V vroči julijski nedelji nas je presunila vest o prezgodnji smrti našega člana Pihalnega orkestra Slovenj Gradec Toneta Berdnika, dolgoletnega, marljivega in vestnega tajnika orkestra. Njegova družina je z njim izgubila skrbnega moža, očeta in ljubečega dedka. Za

njegovo bolezen smo izvedeli v letošnjem marcu in upali smo, da jo bo s svojo močno voljo, energijo in optimizmom premagal. Ko sem Toneta obiskal v bolnišnici, mi je z veliko upanja dejal, da se kmalu vidimo in da bomo vse investicije za nove instrumente kmalu uresničili. Žal pa je bila zahrbtna bolezen močnejša. Od njega smo se poslovili na mestnem pokopališču v torek, 25. julija 2006.

Tone Berdnik se je rodil 15. aprila 1939 v Otiškem Vrhu kot drugi sin osemčlanske družine. Osnovno šolo je obiskoval v Šentjanžu nato pa šolanje nadaljeval na Ravnah na Koroškem in se izučil za modelnega mizarja-modelarja. Delati je začel na Ravnah in dnevno se je z veseljem vračal na svoj dom. Izdeloval je modele za najzahtevnejše odlitke, tudi za letalsko industrijo, ter modele za potrebe splošnega livarstva. Želja po znanju in dodatnem izobraževanju ter izkušnjah ga je vodila v Ljubljano, v novo službo, v podjetje Unitas. Tam je ob delu opravljal izpite na srednji lesarski šoli in postal lesarski tehnik. Leta 1964 se je vrnil na Koroško, v Radlje ob Dravi, in delal kot tehnolog v proizvodnji lesenih oken v podjetju Konstruktor. Tu je spoznal svojo življenjsko sopotnico Ido in leta 1968 sta se poročila. Istega leta se jima je rodil sin Bojan, po preselitvi v Slovenj Gradec leta 1970 pa se je dve leti zatem rodila hči Nataša. Pozneje je Tone opravljal tudi funkcijo direktorja Lesnoindustrijskega podjetja - LIP Pameče, od leta 1973 pa je delal v oddelku avtomatske obdelave podatkov v krovnem podjetju Lesna. Tone se je zavedal, da je znanje moč napredka in ob delu je diplomiral na Višji ekonomsko-komercialni šoli v Mariboru. Po napornih letih službovanja in dopolnilnega izobraževanja se je leta 1996 upokojil. Prostega časa je imel malo, zelo rad pa je zahajal v naravo, predvsem je našel odidih v planinah. »Dragi Tone, Pihalni orkester Slovenj Gradec ti igra zadnje slovo. Zahvalujemo se ti za tridesetletno neumorno delo v orkestru. Pred tem si kar deset let igral pri orkestrih v Šentjanžu in nato v Radljah ob Dravi. Bil si vesten in vzoren tajnik in godbenik hkrati, zagotavljal si stoodstotno udeležbo na vajah in nastopih. Bil si enkrat organizator in dober timski delavec v upravnem odboru našega orkestra. Tvoje sposobnosti so bile potrjene že pred mnogimi leti, ko si prevzel funkcijo tajnika orkestra. Bil si odličen poznavalec takratnih in sedanjih razmer ter vestni zapisovalec našega dela. Na tisoče dopisov, zapisnikov, statistik, planov, poročil, prijavnic in drugih dokumentov s tvojim podpisom je danes v našem arhivu. Bil si mi desna roka in prav zaradi tvojih strokovno pripravljenih gradiv mi je bilo delo olajšano,« je dejal ob slovesu predsednik orkestra. Tone je kot godbenik in tajnik društva ves čas prijateljsko in pošteno sodeloval z vsemi predstavniki, ki so bili podporni člani orkestra, v zadnjem obdobju je bil tudi član častnega razsodišča Zveze slovenskih godb.

Za svoje delo je prejel številna priznanja:

- Galusova priznanja: bronasto, srebrno in zlato, ki jih podeljuje Zveza kulturnih organizacij Slovenije;
- Bernekarjevo plaketo za delo v kulturi, podeljuje jih Mestna občina Slovenj Gradec;
- Zveza slovenskih godb mu je podelila srebrno in zlato medaljo Bojana Adamiča za dolgoletno aktivno delo na področju glasbe;
- Mednarodno glasbeno združenje za glasbo mu je podelilo medaljo za zasluge CISM.

Tonetova zasluga je tudi, da je Pihalni orkester Slovenj Gradec doslej dosegel velike in pomembne uspehe, saj sodi med najboljše orkestre v Sloveniji in nastopa na mednarodnih tekmovanjih.

Tone Berdnik je bil vzoren mož, oče in dedek, izredno prizadeven godbenik in dolgoletni tajnik slovenjgraškega orkestra.

Rudi Verovnik

Koroška konjenica Peca 2006

Ida Robnik

Člani konjeniških klubov Koroške so letos organizirali že šesti tradicionalni pohod Peca 2006. Konjeniki so se zbrali v Podpeci pri Matjažu v petek, 18. avgusta, kjer so prenočili, nekaj pa jih je prišlo še v soboto pred pričetkom ježe. Odjahali so na Peco do votline kralja Matjaža, se spustili v dolino Tople in si pri kmetu Fajmutu privoščili počitek ter kosilo. Pot so nadaljevali na mejni prehod Luže v Koprivni, kjer so se srečali s konjeniki iz Avstrije, nato pa so skupaj jezdili do Kumra in tam prenočili. V nedeljo so jahali mimo



sv. Ane do Jakoba v Koprivni, nato pa preko Bukovnikovega sedla po dolini Bistre v Črno, kjer se udeležili parade ob zaključku turističnega tedna. V povorki je sodelovalo preko petdeset konjenikov, izkušenih jahačev, vseh starosti in obeh spolov. Impozantno povorko so si ogledali številni obiskovalci in domačini.

Gasilci z »movžnarji«

Silvo Jaš

Poznani mislinjski korenini Jože Jaš in Anton Flogie sta dobra poznavalca polpretekle zgodovine. Pred nedavnim sta na plano izbrskala porumenelo fotografijo strelcev z

»movžnarji«, posneto v Šentlju pod Turjakom leta 1935. Na njej so sami mislinjski obrazi, večina njih, kar dvanajst, je bila zaposlena pri takratnem industrijalcu Pergerju. Zani-

mivo pa je tudi to, da so bili strelci (možje v belih predpasnikih), hkrati člani gasilskega društva Mislinja.

Strelci z »movžnarji« leta 1935



Viharnik

izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d., Vorančev trg 1, 2380 Slovenj Gradec



GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

telefon: 02 88 43 332

faks: 02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si

direktor:

Silvo Pritrznik

glavna in odgovorna urednica:

Ida Robnik

uredniški odbor:

Ida Robnik, Brane Širnik,
Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik,
Marta Krejan, Franc Jurač

lektorica:

Marta Krejan, prof.

idejna zasnova, grafično

oblikovanje in priprava za tisk:

Jože Repas, design

tisk:

ZIP Center d.o.o.
Ravne na Koroškem

avtor fotografije na naslovnici:

Marta Krejan

Na podlagi mnenja ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je Viharnik proizvod informativnega značaja (tč. tarifne številke 3).

14. srečanje upokojenih koroških gozdarjev

Ida Robnik

Člani Kluba upokojenih koroških gozdarjev so svoje letošnje srečanje pripravili v Jazbini pri Mrdavsu. Udeležba je bila izjemna, ocenili so, da je bilo ca. 300 prisotnih. Odbor, ki je pripravil srečanje, se je zelo potrudil, med njimi seveda že petnajst let aktivni in dolgoletni predsednik Jože Logar, ki so se mu za prizadevanja posebej zahvalili in mu izročili spominsko darilo.



Gozdarske upokojece je pozdravil direktor GG Slovenj Gradec Silvo Priteržnik



O gozdarjenju in gozdarskih strokovnjakih iz črnjanskih gozdov skozi zgodovino je spregovoril predsednik Kluba upokojencev koroških gozdarjev Jože Logar

Tudi tokrat so pripravili kulturni program, Janez Švab, župan Občine Črna na Koroškem, pa jim je celovito predstavil občino, njene značilnosti in dejavnosti po področjih. Že tradicionalno so obdarili vse, ki v tem letu praznujejo svoj osebni okrogli jubilej.

Zbrali so se ob 10. uri dopol-

dne. Ob dobri hrani so obujali spomine na nekdanje delovne dni. Živahno je bilo tudi na plesišču. Skoraj vsi so ga preizkusili in pokazali, da so ohranili energijo in voljo ter veselje do življenja. Prijetno srečanje je hitro minilo. Obljubili so, da se prihodnje leto gotovo spet snidejo v čim večjem številu.



Zapeli so Črnjanski pobi



V imenu vodje ZGS,OE Slovenj Gradec Milana Tretjaka je prisotnim spregovoril Gorazd Mlinšek



Veseli ob snidenju



Razpoložene upokoženke in upokojenci



Predsedniku so člani kluba izročili spominsko darilo.



Povabili so tudi svoje aktivne sodelavce.



Veseli ob snidenju

Nezgodno zavarovanje otrok in dijakov

Nam ni
vseeho!

ZM d.d.
ZAVAROVALNICA MARIBOR

Tako varujemo Mi v Zavarovalnici Maribor tebe.



ZMPRIZMA naložbeno življenjsko
junior zavarovanje za otroke

PREPRIČAJTE SE.

www.zav-mb.si

www.zoja.si

080 19 20

Zavarovalnica Maribor d.d., PE Podružnica Slovenj Gradec, Francetova c. 7, 2380 Slovenj Gradec



Resen pomenek med Francko Merkač, tajnico, in Jožetom Logarjem, predsednikom

Vihornik

Viharnik